

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ANGLISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VÝUKA ODBORNĚ ZAMĚŘENÉHO JAZYKA NA OBCHODNÍ
AKADEMII A EKONOMICKÉM LYCEU V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

Vedoucí práce: Mgr. Alena Prošková, Ph.D.

Autor práce: Bohumila Svatková

Studijní obor: Anglický jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání pro střední školy/
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání pro střední školy

Ročník: 3

2023

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval(a) pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 1.5.2023

Bohumila Svatková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Aleně Proškové, Ph.D. za čas, který mi věnovala v průběhu psaní mé práce, za odborné vedení a velmi přínosné rady. Dále bych ráda poděkovala vyučujícím Obchodní akademie v Českých Budějovicích, Husova 1 Mgr. Ivaně Pláteníkové a Mgr. Daniele Pokorné za ochotu a pomoc se sběrem dat, za možnost účasti v hodinách a za jejich čas, který mi věnovaly. Také bych ráda poděkovala paní ředitelce Ing. Lence Kubátové, která mi umožnila realizovat náslechy, asistentské praxe a výzkum.

Abstrakt

Tato práce se zabývá výukou odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1 v Českých Budějovicích. V úvodní části této práce je vymezen pojem English for Specific Purposes. Dále navazují kapitoly věnované obecným metodickým principům výuky odborné angličtiny a za jakých konkrétních podmínek a pomocí jakých metod je vyučována na Obchodní akademii, Husova 1. Tato práce si klade za cíl zodpovědět otázku, jakým způsobem je řešena výuka odborného jazyka v rámci studijních plánů obchodní akademie a jak se zde učí odborný jazyk z pohledu výukových metod. Na základě rozhovorů s vyučujícími bylo zjištěno, co ve výuce nejvíce postrádají a jak by bylo možné chybějící výukové materiály doplnit. Praktickým výstupem práce je pak série pracovních listů a příprav pro výuku, které vycházejí ze zjištění, že určité druhy cvičení se nevyskytují v učebnici v dostatečném množství, a doplňují tak aktivity, které mohou vyučující využít ve svých hodinách.

Klíčová slova

Výuka odborné angličtiny, odborná angličtina na střední škole, anglický jazyk pro specifické účely, výukové materiály, pracovní listy, analýza potřeb, vyučovací metody, obchodní akademie, RVP-SOV

Abstract

This thesis focuses on the teaching English for Specific Purposes at the Business academy, Husova 1 in České Budějovice. In the introduction of this work, basic terminology is defined for example the definition of English for Specific Purposes. Following, there are chapters dedicated to the general methodical principles of teaching business English. There are also specified concrete conditions and teaching methods that are used at the Business Academy. The aim of this work is to analyse how the teaching of English for Specific Purposes is addressed within the study plan at Business Academy, Husova 1 and how it is methodically taught there. Through interviews with teachers, the thesis identifies lacking areas and suggests ways to supplement the missing teaching materials. The practical output of the work is a series of worksheets and lesson plans for teaching, which are based on the finding that certain types of exercises are not frequently found in textbooks and provide additional activities that teachers can use in their classes.

Keywords

Teaching English for Specific Purposes, Business English at high school, English for Specific Purposes (ESP), language learning materials, worksheets, needs analysis, teaching methods, Business Academy, Framework Educational Program (FEP)

Obsah

Seznam zkratek	8
Úvod.....	9
1 Odborná angličtina.....	10
1.1 Definice ESP	10
1.1.1 Principy výuky angličtiny pro pracovní účely	11
1.2 Fáze výuky ESP	12
1.2.1 Analýza potřeb ESP	12
1.2.2 Navrhování sylabu	13
1.2.3 Výběr materiálů	13
1.2.4 Výuka ve třídě.....	14
1.2.5 Hodnocení a zpětná vazba	14
1.3 Vyučovací metody	15
1.4 Vyučovací metody ESP.....	21
1.4.1 Specifické metody.....	22
1.5 Metody hodnocení ve výuce	23
2 Výuka odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1	25
2.1 Metody výzkumu	25
2.2 Kontext Obchodní akademie, Husova 1.....	26
2.3 Srovnání ŠVP OA a RVP SOV	27
2.4 Výuka obecné a odborné angličtiny na OA	29
2.5 Výuka odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1.....	30
2.6 Podmínky pro výuku odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1	31
2.6.1 SmartClass	31
2.6.2 Testování a hodnocení na Obchodní akademii, Husova 1	32
2.7 Výukové materiály	33
2.7.1 Učebnice	33

2.7.2	Pracovní listy	33
3	Strukturované rozhovory s vyučujícími.....	34
3.1	Výzkumné otázky.....	34
3.1.1	Shrnutí poznatků ze strukturovaných rozhovorů	37
3.2	Využití online materiálů.....	40
3.2.1	Webové portály vhodné pro výuku obchodní angličtiny	40
3.3	Návrhy pracovních listů	44
	Závěr	64
	Seznam zdrojů.....	65

Seznam zkratk

ESP	English for Specific Purposes
TBL	Task-based Learning
CLIL	Content and Language Integrated Learning
OA	Obchodní akademie
RVP SOV	Rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání
ŠVP OA	Školní vzdělávací program obchodní akademie
OUP	Oxford University Press
OBA	Obchodní angličtina

Úvod

Jak probíhá výuka angličtiny na středních školách, je v dnešní době často diskutovaným tématem. Jazyk a komunikační kompetence jsou základní podmínkou pro přijetí do zaměstnání. Znalost odborného jazyka je podmínkou pro rozvoj průmyslu a ekonomiky státu. Absolvent střední školy ekonomické by měl být schopen komunikovat v angličtině o ekonomických tématech s užitím vhodné slovní zásoby, v rámci komunikačních dovedností musí umět řešit problémy v odborných situacích s použitím odborných slovíček, měl by umět číst a rozumět odborným textům a tyto texty umět i psát. Odborná terminologie a schopnost řešit odborné situace je tedy v budoucím zaměstnání nepostradatelná.

Cílem této bakalářské práce je zjistit aktuální situaci výuky odborné angličtiny konkrétně na Obchodní akademii v Českých Budějovicích, Husova 1, kam jsem pravidelně docházela a sledovala výuku, abych zjistila, jakým způsobem, co a jakými metodami učí, a následně identifikovala, jaké typy aktivit vyučujícím scházejí v používaných materiálech.

Praktickým výstupem mé práce je série pracovních listů, které nabídnou učitelům možnost rozšíření aktivit zaměřených na různé typy cvičení. Například cvičení rozvíjející receptivní řečové dovednosti, konkrétně aktivity zaměřené na čtení s porozuměním, které pomohou zpestřit vyučovací hodiny. Pracovní listy jsou obsahově zaměřené hlavně na cvičení, která v učebnici chybí, popřípadě cvičení, která by pomohla s procvičením daného učiva.

1 Odborná angličtina

1.1 Definice ESP

Odborná angličtina je název přeložen z anglického „English for Specific Purposes“. Nejčastěji se setkáváme s použitím zkratky ESP, která bude v této práci využívána. Výuka odborné angličtiny se značně liší od výuky obecně zaměřeného jazyka (English for General Purposes). Důležité pro vývoj ESP byla EST (English for Science and Technology), v překladu angličtina pro vědu a techniku, ze kterého zpočátku ESP metodicky hodně čerpal. Vývoj nebyl jednoduchý a nejvíce pozornosti se ESP dostalo teprve koncem šedesátých let. *Základním principem se stala věta „Řekni mi, k čemu a na co angličtinu potřebuješ a já ti řeknu jakou angličtinu k tomu budeš potřebovat.“ (Hutchinson, Waters, 2010, s.8)* Z tohoto tvrzení vyplývá, že podstatou výuky ESP je vždy analýza potřeb žáka s ohledem na specifické komunikační situace a témata, která žák potřebuje pro svoji (budoucí) profesi.

Definicí pro ESP existuje mnoho. Zde uvádím jednu z možných definicí podle Hutchinsona a Waterse: *ESP je potřeba vnímat jako přístup, nikoli jako produkt. ESP není konkrétní druh jazyka nebo metodologie... Je to přístup k učení se jazyka, který je založen na potřebách studenta. Celá tato analýza vychází z počáteční potřeby studenta samotného, učit se novému jazyku a poté je to přístup k výuce jazyků, kdy jsou voleny metody a obsah na základě studentových potřeb. (Hutchinson, Waters, 2010, s.19)*

Jazyk pro specifické účely se rozděluje do dvou základních typů, které se rozlišují podle toho, jestli student či žák potřebuje angličtinu pro akademické účely, nebo pokud potřebuje angličtinu v rámci jeho zaměstnání či svým vlastním potřebám pro budoucí užívání odborného jazyka. První výše zmíněný typ se nazývá EAP (English for Academic Purposes), v překladu angličtina pro akademické účely, který je začleněn ve školních vzdělávacích plánech nejčastěji v odborném středním či vyšším vzdělání. Tento typ angličtiny pro specifické účely se vyučuje buď v rámci obecné angličtiny, jako samostatný předmět, nebo je integrován do jiných předmětů. (Supriadi 2019)

Angličtina pro akademické účely je vyučována především pro správné užití jazyka v rámci studia s cílem připravit žáka k očekávaným výstupům, ale také pro možné pozdější použití v budoucím zaměstnání. Podmínkou pro přijetí bývá znalost odborného jazyka. Jazyk je zaměřen na konkrétní disciplínu před studiem nebo v průběhu studia. Žáci by měli zvládat napsat správně text ve stylu akademickém, číst ve vysokoškolských učebnicích a dalších odborných textech, sledovat výklad v hodinách, a to v každém zaměření či oboru s odlišnými tématy a specializovanou či technickou odbornou slovní zásobou. (Supriadi 2019)

Druhým typem je EOP (English for Occupational Purposes), neboli angličtina pro pracovní účely, jiným názvem EPP (English for Professional Purposes). (Kenedy, Bolitho 1984) Jedná se tedy o jazyk, který se studenti učí, protože potřebují znát odborný jazyk v jejich povolání. Učí se ho v průběhu jejich pracovní činnosti, to znamená, že pracují a zároveň mají hodiny odborné angličtiny. Kurzy angličtiny, které se zabývají profesně zaměřeným jazykem, jsou založeny na analýze specifických potřeb studentů konkrétně v zaměstnání, tudíž neexistuje obecný kurz pro všechny studenty. V porovnání s kurzy obecné angličtiny je největší rozdíl, že tyto kurzy jsou především zaměřeny na specifickou slovní zásobu a připravují studenty na možné odborné situace. Nejvíce záleží na druhu zaměstnání, tedy číšníci se učí jazyk zaměřený na gastronomii a ekonom se učí zase jazyk ze své sféry ekonomické. V rámci těchto kurzů se studenti snaží za co nejkratší dobu a co nejefektivněji naučit ústní i písemnou komunikaci v cizím jazyce, který je zaměřený na jejich profesi, což se učí souvisle s jejich pracovní činností. Často jsou nabízeny tyto kurzy zaměstnavatelem, který chce tak podpořit a motivovat své zaměstnance. Významnou výhodou je, že v mnohých případech jsou kurzy hrazené zaměstnavatelem. (Supriadi 2019)

1.1.1 Principy výuky angličtiny pro pracovní účely

Prvním principem je systematické využívání autentických materiálů, které jsou založené na poznacích z povolání studentů. Druhým principem je využití výukových materiálů, které jsou vybírány na základě analýzy typických textů a komunikačních situací, s nimiž se žák setká v daných oborech či specializacích. Třetím principem je důraz na rozvoj odborné slovní zásoby a posledním principem je analýza potřeb pro danou specializaci. (Swales 1990)

Existuje celá řada dělení ESP podle jednotlivých pracovních oblastí a oborů. V této práci využívám dělení Hutchinsona a Waterse (2010), kteří dělí ESP na:

- EST (English for Science and Technology), angličtina pro vědu a techniku
- EBE (English for Business and Economics), angličtina pro obchod a ekonomiku
- ESS (English for the Social Sciences), angličtina pro společenské vědy

V této práci bude hlavní pozornost věnována zejména EBE (English for Business and Economics) s ohledem na zaměření studijních programů na Obchodní akademii, Husova 1.

1.2 Fáze výuky ESP

Výuka ESP se dělí na šest základních fází:

1. Analýza potřeb
2. Navrhování sylabu
3. Výběr materiálů
4. Výuka ve třídě
5. Hodnocení
6. Zpětná vazba a evaluace

1.2.1 Analýza potřeb ESP

První fází je analýza potřeb studentů z hlediska jejich jazykových dovedností a znalostí, které potřebují pro své specifické zaměření nebo povolání. Zahrnuje i identifikaci jazykových dovedností, které studenti chtějí rozvíjet, a také se zabývá konkrétní slovní zásobou a jazykovými funkcemi potřebnými pro jejich obor. (Hutchinson, Waters 2010) Analýza potřeb by měla být nepostradatelným výchozím bodem navrhování osnov. Analýza potřeb se netýká jen žáků, ale i vyučujících a ostatních osob vzdělávacího systému. (Astika 1999)

V dnešním pojetí analýzy potřeb existuje osm komponent, které byly shrnuty do pěti širších oblastí a to je:

- analýza cílové situace a analýza objektivních potřeb, například úkolů či zadání, ke kterým budou studenti používat jazyk
- lingvistická, žánrová a diskursivní analýza či jak se dovednosti a jazyk používají v cílové situaci
- analýza potřeb jednotlivce, tedy to, co žáci potřebují, chtějí, a co ovlivňuje jejich učení
- analýza situace za účelem zjištění, co se žáci naučili do současnosti, a jakým způsobem užívají jazyk
- analýza prostředků neboli kde bude kurz probíhat a v jakém prostředí se uskuteční (Duddley-Evans, St. John 1998)

1.2.2 Navrhování sylabu

„Sylabus je dokument, který poskytuje informace o tom, jakými tématy a jakým obsahem se kurz zabývá, poskytuje informace o tom, co se bude vyučovat.“ (Ur 2012)

Na základě analýzy potřeb je navrhován relevantní sylabus, který určuje jazykové dovednosti a znalosti, které budou v kurzu obsaženy, jako je slovní zásoba, gramatika, poslech, mluvení, čtení a psaní. Sylabus je navrhován tak, aby byl upraven pro studenty dle jejich konkrétního zaměření. Při jeho návrhu se vychází z několika faktorů, jako například zohledňování úrovně žáků a jejich dosavadních zkušeností s jazykem.

Sylabus se skládá z různých témat, která jsou relevantně rozdělená, aby se v rámci daného kurzu vyučovala systematicky a dohromady utvářela komplexní znalosti. Zde má být určitá flexibilita, aby vyučující mohl zohlednit aktuální potřeby a přání žáků. (Hutchinson, Waters 2010)

1.2.3 Výběr materiálů

Když je navrhnout sylabus, je potřeba vybrat či vytvořit materiály, které budou vyhovovat potřebám a cílům studentů. Výukové materiály mohou zahrnovat učebnice, odborné články, pracovní listy, audiovizuální nahrávky a další. Při výběru materiálů je důležité zohlednit podobná kritéria jako při navrhování osnov, a to například jazykové dovednosti či zaměření žáků.

Při výběru či případné tvorbě materiálů by se měla zohlednit náročnost materiálů a také brát v potaz autentičnost. Materiály by měly být přímo spojeny s oborem, kterému se žáci věnují, a měly by být názorné a zahrnovat reálné situace, které žáky mohou potkat v praxi. (Belcher 2009)

Dalším kritériem pro výběr materiálů zejména v rámci technických oborů je také jejich aktuálnost. V ideálním případě žáci pracují s materiály, které jsou běžně využívány ve firmách nebo průmyslových provozech (např. formuláře, produktové a materiállové listy, reklamní a informační letáky, návody pro montáž a údržbu atd.)

1.2.4 Výuka ve třídě

Další fází je už samotná výuka žáků ve třídě podle předem určených osnov a za použití vytvořených či vybraných materiálů. Výuka ESP se v mnoha ohledech liší od výuky obecné angličtiny. Hlavním rozdílem je důraz na specifické potřeby studentů. Opět platí, že na analýze potřeb žáků je založená celá výuka ESP. (Duddley-Evans, St. John 1998)

1.2.5 Hodnocení a zpětná vazba

V průběhu kurzů jsou žáci hodnoceni, aby zjistili oni i vyučující, jak pokročili a odhalili oblasti, ve kterých je třeba zlepšení či dalšího rozvoje. Hodnotit se mohou pomocí testů, úkolů v hodině, jakými jsou např. prezentace či skupinová práce, projekty a další. Hodnocení by mělo být konstruktivní, spravedlivé a transparentní, vyučující by měl podporovat své žáky a neměl by je demotivovat. Vyučující by měl jasně vysvětlit kritéria hodnocení a dát žákům relevantní zpětnou vazbu. (Hutchinson, Waters 2010)

Existují dva základní druhy hodnocení, prvním druhem je hodnocení formativní, které zaznamenává proces žákova učení a evaluuje jeho pokroky a zlepšení, pomáhá ho motivovat k efektivnímu dalšímu učení, nevyústí v konečné výsledky. Druhý typ hodnocení je sumativní, které shrnuje výsledky žáka po skončení celého procesu učení a má žáka informovat o jeho dosažených výkonech, tedy jde o hodnocení konečné. (Kolář, Šikulová 2005)

Zpětná vazba se provádí proto, aby žákům umožnila zlepšení jejich dovedností a jazykových znalostí. Také umožňuje získání informací, jak studenti zvládají dosahování cílů a jak by mohla být výuka vylepšena. Zpětná vazba má být konkrétní a měla by se zaměřit jak na to, co žák dělá dobře, tak i na to, v čem má žák mezery. (Hutchinson, Waters 2010)

1.3 Vyučovací metody

„Metodické jednání učitele vyrůstá z určité koncepce výuky, podílí se na organizaci výukového procesu a zajišťuje optimální vztah mezi všemi působícími činiteli. Nejadekvátnějším operativním nástrojem učitelovy vzdělávací kompetence je výuková metoda, neboť právě metoda zprostředkovává a zajišťuje dosažení edukačních cílů.“ (Maňák, Švec 2003)

„Vyučovací neboli výuková metoda je způsob, jakým se učitel a žák společně snaží ideálně dosáhnout daných výsledků a cílů v rámci výuky.“ (Maňák, Švec 2003) Aby výuka probíhala hladce bez nežádoucích překážek, musí fungovat spolupráce mezi žákem a učitelem. Důležité je ve výuce vybrat vhodnou metodu. Pojetí rozdělení výukových metod existuje dle různých autorů mnoho, např. Maňák a Švec (2003). Ti rozdělují tyto metody na:

„a) Metody slovní – vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem, rozhovor

b) Metody názorně demonstrační – předvádění a pozorování, práce s obrazem, instruktáž

c) Metody dovednostně-praktické – vytváření dovedností, produkční metody, napodobování, manipulování, laborování a experimentování“ (Maňák, Švec 2003)

a) Metody slovní

Metoda vysvětlování je jednou z metod nejpoužívanějších v anglickém jazyce, je nezbytná nejen pro výuku gramatiky, ale i pro podrobnější znalost slovní zásoby. Učitel by měl mít dostatečnou slovní zásobu, měl by vysvětlovat jasně a stručně bez zbytečných poznámek, aby žák pochopil, co se mu pokouší předat. Vysvětlování by mělo mít logickou a systematickou posloupnost, nemůžeme tedy začít např. v gramatice, jak se tvoří otázka, když žák neví, jak se tvoří oznamovací věta. (Ur 2012)

Také je důležité, aby vyučující bral ohled na dovednosti, znalosti žáků, a v neposlední řadě zohledňoval jejich věk. Je téměř nesmyslné vyučovat nové učivo, pokud si stále nevědí rady s aktuálním tématem. Je také potřeba, aby učitel dokázal pochopit, že žáci jeho prvotnímu vysvětlování nerozuměli, a tedy zkusit vysvětlit látku jiným způsobem. Z toho vyplývá, že by se učitel i žák měli navzájem respektovat a tolerovat. Jak dříve zdůraznil Jan Amos Komenský ve svém díle Didaktika (1871), je vhodné při výuce volit postup od známého k neznámému, od jednoduchého ke složitějšímu, od blízkého ke vzdálenějšímu, od konkrétního k abstraktnějšímu. (Maňák, Švec 2003)

Čtení s porozuměním

Práce s textem je jednou z klíčových aktivit ve výuce cizích jazyků a patří k receptivním řečovým dovednostem společně s poslechem s porozuměním. Jiným názvem pro práci s textem je „učení z textu“. Tento název vznikl, protože v této metodě převládá učení žáků z textu, jehož prostřednictvím se žák sám učí osvojovat si poznatky, zapamatovávat si informace či se učí dovednostem, které ho vedou k jiným aktivitám, jako je např. pozorování nebo využívání informací z textu v praxi. Ve škole žáci nejčastěji pracují s učebnicovým textem, ale čím dál více se do výuky zahrnují texty internetové. (Maňák, Švec 2003)

Ve výuce anglického jazyka se nejčastěji používá komplexní termín „čtení s porozuměním“. Porozumění je založeno na schopnosti žáka orientovat se v textu neboli vyhledat v daném textu klíčová slova či pojmy a posoudit vztahy mezi nimi. Typy cvičení jsou variabilní, například jedna z aktivit podporující rozvoj dovedností je text s následnými úkoly či tvrzeními pod ním. Z textu má žák určit, zdali jsou pravdivé či nikoliv. Alternativou jsou pouhé otázky související s textem, na které má žák dle přečteného textu odpovídat. Další možností je text s vynechanými částmi, kde má žák z přiloženého výběru výňatků vybrat jediný správný a zasadit ho do vynechané části podle kontextu. Existují různé strategie k učení se práci s textem. Doporučuje se např., že když žáci vidí text poprvé, aby si udělali rychlý průzkum, tedy přehled o tom, co je obsahem textu a kde se určité informace nacházejí. (Harmer 2001)

Dle Harmera je důležité, aby žák rozeznal, jak má číst různé texty. Jinak se čte text například s detailním porozuměním a jinak text pro zábavu. Také popsal dva základní typy čtení textů s porozuměním, a to *skimming* a *scanning*. (Harmer 2001) „*Skimming se používá k rychlému určení hlavní myšlenky textu, zatímco scanning nám má pomoci vyhledat určitou informaci, např. jméno, číslo nebo klíčové slovo.*“ (Čadová 2018)

Harmer (2007) nabízí i několik fází práce s textem:

- Před čtením (pre-reading):
Žáci mohou diskutovat o tématu textu a uplatnit případné předchozí znalosti
Vysvětlení slovní zásoby a frází, které se vyskytují v textu
Předpověď obsahu textu na základě klíčových slov a titulu
- Během čtení:
Žáci mohou porovnat předpověď s opravdovým obsahem textu
Anotace textu
- Po čtení (post-reading):
Diskuse o významu a hlavní myšlence textu
Skupinové prezentace na základě obsahu textu, možné psaní esejí či referátů na základě tématu textu (Harmer 2007)

Poslech s porozuměním

Zvukové stopy používané k poslechovým cvičením mohou být v dnešní době přehrávány z reproduktorů z počítače, z CD nebo z rádia. Poslechová cvičení jsou často nastavená tak, že jsou zde různé hlasové nahrávky, různých osob a situací. Snaží se, co nejvíce přiblížit komunikaci reálnému životu. Proto jsou často situace, kde v pozadí slyšíme šum okolí, např. u tématu cestování slyšíme dvojici, která se nachází na nádraží, můžeme slyšet jedoucí vlaky, ruch nástupiště, jiné hlasy a v dálce houkající vlaky. Těmito vlivy se ztěžuje koncentrace na pouhý rozhovor. Je zapotřebí umět tento rušivý element vypustit a soustředit se pouze na klíčovou komunikační situaci. Poslech se standardně pouští minimálně dvakrát pro případ, že žáci něco neslyší úplně srozumitelně, a tak jim část textu vypadne. V obchodní angličtině se žáci setkávají s komunikačními situacemi nejčastěji v rámci ekonomiky a obchodu, například objednávky nebo placení. Poslechy doplňují cvičení, kde mají žáci věty a musí určit, jestli je daná věta pravda nebo lež, nebo cvičení, kde pouze odpovědí na otázky, doplňují chybějící slova v textu nebo vybírají z odpovědí tvrzení, která jsou správná. Výhodou je, že žáci slyší cizí jazyk v podání rodilého mluvčího s ideální výslovností. (Swales 1990)

Hudba ve výuce anglického jazyka hraje také významnou roli. Žáci si pamatují texty písní, kde jsou slovíčka, která nikdy neslyšeli, tím pádem jim utkví v jejich pasivní slovní zásobě. Pokud je píseň užívána jako podpůrný materiál, mohou se jim tato slovíčka vrýt do jejich

aktivní slovní zásoby. Nejčastější využití hudebních cvičení je, že žáci dostanou vytištěný text na papíře, kde chybí určitá slovíčka, která mohou či nemusí být k tématu.

Učitel pustí písničku do reproduktoru a žák se soustředí na vynechaná slova a doplní je. Pro žáky tato aktivita bývá zpestřením standardní výuky a mnohdy bývá pro ně i zábavná. Mohou si zpívat, a tím je vnímání slovíček snazší.

Mluvní interakce

Aktivity zaměřené na rozvoj mluvní interakce pomáhají žákům zlepšovat komunikační a sociální dovednosti. Interakce probíhá mezi dvěma či více osobami a funguje nejčastěji na bázi otázek a odpovědí. Otázky vyučujícího usměrňují to, na jakou část zadání se má odpověď žáků zaměřovat, otázky také vedou žáka ke zvědavosti a potřebě dozvědět se o dané problematice více. Typů otázek je mnoho, například otázka zjišťovací, používaná k reprodukci faktu, otázka otevřená, otázka zavřená, konvergentní a divergentní, zaměřená na pozorování, problémová, na posouzení situace nebo otázka rozhodovací. Rozhovor žáci vedou běžně ve svých životech, a tedy je jim tato forma blízká, neliší se pouze v cílech, náročnosti rozhovoru, ale také v tom, že žáci nemají na výběr, zdali jim téma pro komunikaci je či není blízké. Tím se rozvíjí nejen utváření jejich názorů. (Maňák, Švec 2003)

„Výukový rozhovor je odedávna chápán jako prostředek aktivizace žáků, neboť žáky povzbuzuje k pozornosti a vyzývá ke spolupráci. Představuje protiklad k jednosměrnému instruování, poučování a „předávání“ informací, a tím přispívá k překonávání formalismu a pamětního učení.“ (Maňák, Švec 2003) Ve výukovém rozhovoru má vedoucí roli učitel, který řídí a kontroluje celý průběh rozhovorů, aby se žáci dostali k předem určenému cíli. Měl by být spíše pozorovatelem a rádcem než rozkazovat a rušit probíhající rozhovory. Porozumět by si měl nejen žák s učitelem, ale i žáci navzájem. Proto je důležité aktivní naslouchání, kdy se aktéři rozhovoru snaží vcítit jeden do druhého a podporovat se v prohlubování svých myšlenek. Metodu rozhovoru je potřeba volit uvážlivě, ale není možné ji používat jako metodu univerzální, je třeba zhodnotit vhodnost daných témat. Volnějším druhem rozhovoru je často užívaná diskuse a debata, vázanějším druhem pak např. řízený rozhovor. Náročnější dialogy poté žáky vedou ke schopnosti argumentovat, obhajovat své názory a rozhodovat se na jaké straně stojí. Žáci obecně mají málo možností k rozhovorům v angličtině v různých životních situacích. Proto je ve výuce anglického jazyka kladen velký důraz na prohlubování komunikačních dovedností, především kvůli praktickému použití jazyka, které žáky připraví na jeho budoucí užívání. Díky tomu je možné odstraňovat

jazykové bariéry. Se zvyšujícími se dovednostmi jazyka je možné vést náročnější debaty podložené na validních argumentech.

Metody rozhovoru se také diferencují podle funkce, kterou plní. Rozdělujeme je například na rozhovor motivační, opakovací či zkouškový. (Maňák, Švec 2003)

Dle Penny Ur (2012) je důležité, aby žáci v hodinách angličtiny hodně mluvili a používali jazyk na relevantní úrovni. Neznamená to ovšem, že nemohou udělat chybu. Ideálním stavem je mluvit souvisle s co nejméně chybami. Častými problémy žáků mohou být:

- Žáci se mohou stydět, ostýchat či mít jiné zábrany, které jim brání v komunikaci.
- Žáci nemohou najít správná slova nebo nemají co k tématu říct.
- Pokud jsou utvořeny velké skupiny ke konverzaci, žáci nemají dostatek prostoru se projevit.

Principy:

- Tvořit dvojice nebo menší skupiny. Práce ve dvojicích nebo ve skupinách je vhodná hlavně pro žáky, kteří se stydí nebo nechtějí mluvit před celou třídou. Nevýhodou je, že vyučující nemůže vše opravit.
- Navrhovat aktivity na lehčí úrovni. Obecně je lepší navrhovat aktivity na nižší úrovni, protože je pro žáky snazší vybavit si jednodušší slovní zásobu. Přínosné je zopakovat si slovní zásobu před zahájením aktivity.
- Připravovat zajímavá témata. Čím zajímavější téma, tím více žáci budou motivováni ke konverzaci.
- Seznámit žáky s tím, jak důležitá ta určitá aktivita je. Toto je důležité nejen v mluvní interakci. Žáci by měli vědět, že mají pustit všechny účastníky konverzace ke slovu a že celou dobu musí mluvit anglicky.

V mluvní interakci je možné ve skupinkách zvolit jednoho vůdce, který má za úkol vést celou debatu, dává pozor, jestli se všichni zúčastňují a nikdo nedominuje. Dalším tipem je opravovat případně chyby později, protože kdybychom opravili žáka hned, můžeme ho znejistět a zpomalit jeho plynulost mluvení. Jinou možností pro opravu chyb je jejich společné opravování. Nejdůležitější je ovšem dávat žákům zpětnou vazbu, aby měli prostor pro zlepšení. (Ur 2012)

b) Metody názorně demonstrační

Při těchto metodách se často využívají vizuální pomůcky. Vyučující může danou věc předvádět a žák ho pozoruje. Tím se učí na základě toho, co vidí. Jednodušší variantou je práce s videem, protože danou věc nemusí učitel fyzicky předvádět. Často to ani není možné, kvůli časové náročnosti. (Maňák, Švec 2003)

Práce s videem

Práce s videem dokresluje poslechová cvičení, žáci nejen slyší, ale i vidí situaci, a mohou si tak bez potřeby vlastního dokreslení, barvitě představit situaci, ve které se mluvčí nachází, tedy audiovizuálně vnímat situaci, při níž dochází k hlubšímu chápání souvislostí. Tato aktivita může být zpestřena o cvičení, kde se žáci musí soustředit na to, co se ve videu odehrává. Například cvičení s otázkami typu, kolik lidí se tam objevilo, co měli na sobě, nebo složitější jevy, kdy mají žáci říct, jaké bankovky měl aktér v ruce v danou chvíli atd. Tím se koncentrace přenáší na více proměnných zároveň. Video se může využít i v situacích, jako je vysvětlení složitější látky nebo jako zpestření domácí přípravy.

c) Metody dovednostně-praktické

Tyto metody jsou zaměřené na činnosti, kde žáci rozvíjejí své praktické dovednosti. To, co se naučili aplikují do praxe. K těmto metodám se řadí hraní rolí z anglického „role play“, žáci simulují postavy z oboru, např. jeden student hraje zákazníka a druhý prodejce nebo obchodní partnery, simulují pohovor nebo třeba jednání. V těchto situacích se snaží chovat, jako by v té situaci opravdu byli. Tyto aktivity mohou být individuální i skupinové. (Hutchinson, Waters 2010)

1.4 Vyučovací metody ESP

Existuje mnoho metod výuky ESP, které se liší v závislosti na potřebách a cílech studentů. Dnešní současná výuka vychází z komunikativního přístupu rozšířeného o task-based learning. (Duddley-Evans, St. John 1998)

Důležité je rozdělit a definovat přístup a metodu. *„Přístup je úroveň, na které jsou specifikovány předpoklady a přesvědčení o jazyce a jeho učení, kdežto metoda je úroveň, na které je teorie uváděna do praxe.“* (Richards, Rodgers 1999)

Komunikativní přístup

Tento přístup klade důraz na komunikaci a interakci mezi studenty a učitelem. Důležité je žáky rozmluvit o dobře známých tématech a postupně přidávat na obtížnosti. Z obecné angličtiny předpokládáme znalost gramatiky, ale i přesto je třeba hledět na její použití v mluvené řeči, totéž se týče výslovnosti a řeči těla. Rozdíl oproti obecné angličtině je, že žáci by měli používat specifickou slovní zásobu klíčovou pro jejich obor a také validní fráze. Problémem je, že žáci už umí některé lehčí fráze a většinou přijde zbytečné se učit nové, když jim budou rozumět. Nechápu, že důležitá je úroveň komunikace. Jejich projev by měl dosahovat vyšších kvalit. Proto je důležité volit situace z praxe, například role-play nebo rozhovory. (Thornbury 2005)

Task-based Learning

Česky se tato metoda překládá jako „úkolově orientované vyučování“. TBL metoda je založena na principu, kdy se studenti učí řešit úkoly pomocí použití jazyka v reálných situacích. Úkoly jsou hlavně zaměřené na témata z jejich odborného vzdělání. Vyučující nejprve vysvětlí žákům úkol. Ti se poté připravují na splnění zadaného úkolu, sbírají informace či se ptají, pokud něčemu nerozuměli. Poté pracují na úkolu samotném, po splnění tento úkol prezentují a nakonec probíhá zpětná vazba učitele, který může zdůraznit jazykové chyby, popřípadě vysvětlit jejich tvorbu či použití. Příkladem tohoto úkolu může být například pracovní pohovor. Žáci jsou aktivně zapojeni do procesu učení, což vede k lepšímu zapamatování. (Nunan 2004)

1.4.1 Specifické metody

Content and Language Integrated Learning (CLIL)

Česky překládáno jako „obsahově a jazykově integrované učení“ je jedna z možností, jak realizovat dvojjazyčné vyučování. Metoda CLIL spočívá v plné integraci daného předmětu a cizího jazyka, propojuje se tedy výuka různých předmětů, ovšem jeden z nich by neměl být předmět jazykový. Hlavním cílem je umožnit žákům naučit se cizí jazyk a zároveň získat nové vědomosti v předmětu jiném, vyučuje se tedy jazyk v přirozeném prostředí a reálné situaci. CLIL předpokládá spolupráci mezi učiteli, kteří společně připravují a navrhuji výukové plány, materiály, jeden po jazykové stránce a druhý po obsahové a odborné stránce. Pokud se škola rozhodne zavést metodu CLIL je potřeba to uvést v ŠVP, zahrnout to i v očekávaných výstupech a v neposlední řadě mít kvalifikované učitele pro tuto metodu. (Baladová 2009)

Lexikální metoda

Tato metoda klade důraz na specifickou slovní zásobu. Slovní zásoba je učena v kontextu nebo ve frázích, slova se často procvičují a opakují. Nejdůležitější je slova procvičovat v různých kontextech, aby je žáci začali automaticky používat. Tím se zvyšuje efektivita učení. Žáci se mohou slova učit pomocí definic či použití synonym, a to formou hádání nebo vymýšlení svých definic. Lexikální metodu je vhodné kombinovat s dalšími metodami. (Nation 1990)

Simulace

Konkrétní typ aktivity pro realizaci výuky ESP je simulace, umožňující žákům aplikovat jejich dovednosti. Používají odbornou terminologii, a tím se jim vštěpuje do paměti. V rámci této metody mohou řešit konkrétní problémy či situace či hrát různé role. Tato metoda se může kombinovat s dalšími metodami, často se využívá v CLIL metodách. (Hutchinson, Waters 2010). Důležité je trénovat i soft skills neboli česky „měkké dovednosti“. Jsou to „*ty dovednosti, které ovlivňují, jak komunikujeme s lidmi. Tyto dovednosti mohou zahrnovat schopnost komunikace, vlastnosti vedení, budování týmu, plánování kariéry, marketing, veřejné vystupování atd.*“ (Giusti, 2008).

Mezi další aktivity můžeme zařadit projektovou výuku, různé hry, jako např. hraní rolí, výuku s pomocí autentických materiálů, audiovizuální metodu atd.

1.5 Metody hodnocení ve výuce

„Hodnocení má pomáhat žákovi k dosažení nejlepšího možného výsledku učení, jakého je momentálně schopen. Způsob hodnocení má současně učit žáky sebehodnocení a má spoluvytvářet dovednost a chuť žáků učit se po celý život.“ (Košťálová, Straková 2008)

Existují dva základní druhy hodnocení, prvním druhem je hodnocení formativní, které zaznamenává proces žákova učení a evaluuje jeho pokroky a zlepšení, pomáhá ho motivovat k efektivnímu dalšímu učení, nevyústí v konečné výsledky. Druhý typ hodnocení je sumativní, které shrnuje výsledky žáka po skončení celého procesu učení a má žáka informovat o jeho dosažených výkonech, tedy jde o hodnocení konečné.

Hlavní funkce hodnocení je obeznámit žáka o jeho učebních pokrocích, o tom, jak se posunul, co mu dělá problém. Hodnocení by mělo odrážet i zpětnou vazbu pro učitele. Dále je to motivační funkce, evaluace by měla žáka motivovat pro budoucí výsledky, k dalšímu učení se nových věcí, ale také naopak, žák může hodnocení vnímat jako demotivaci a znechucení. Proto je potřeba nahlížet na hodnocení i jiným způsobem. Další funkcí je funkce informativní, to znamená žáka seznámit s jeho výsledky v rámci dlouhodobého procesu a zhodnotit jeho připravenost na další učení. Také je to funkce výchovná, hodnocení by mělo vést žáka k formování pozitivních vlastností a postojů jako je vytrvalost. Dále je to funkce sociální. (Kolář, Šikulová 2005)

Forem hodnocení existuje více, nám nejznámější je klasifikace neboli známkování, jinými slovy kvantitativní hodnocení. České školství užívá stupnici 1 až 5, přičemž 1 je považována za výborné a 5 za nedostatečné. Mimo to se používá místo známek procentuální nebo bodové hodnocení, které se stále drží pravidel, ale škály hodnocení se mohou v každé škole nepatrně lišit. Jelikož jsou jasně daná vysvětlení, žáci si pod číslem představí svůj úspěch či neúspěch. Pro učitele je to nejsnazší a nejméně časově náročný, avšak ne úplně vypovídající způsob hodnocení. Záleží také na každém učiteli zvláště, jak přísné hodnocení volí. Někteří mohou za jednu chybu nechat známku 1, jiní už sráží o stupeň dolů, proto by měla být dána jasná kritéria a pravidla pro známkování žáků a neměla by se lišit v rámci jednoho předmětu a pro každého žáka by měla být hranice stejná.

Další méně používanou metodou je slovní hodnocení. Učitel napíše několik vět, vysvětlí, v čem si žák vedl dobře a kde má ještě mezery, je tedy individuální a také více motivační a méně stresující, protože žák nevidí pouze číslo, ale má před sebou jasné zdůvodnění svých chyb. Tento způsob je pro vyučujícího obtížnější, protože nemá žádný předem daný vzor, kterého se má držet. Je složitější i v tom, že by měl ke každému přistupovat individuálně. Pokud se tato evaluace provádí dobře, je ideální formou, jak žáky nedemotivovat, ale pozitivně navnadit k dalším cílům. Přispívá i k budování žákovy sebedůvěry. (Kolář, Šikulová 2005)

2 Výuka odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1

2.1 Metody výzkumu

Existují dva základní metodologické přístupy v oblasti výzkumu, a to jsou kvantitativní a kvalitativní výzkum. „*Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování.*“ (Hendl 2005) Kvantitativní výzkum se zaměřuje na sběr a analýzu kvantitativních dat, k tomu se využívá častěji forma dotazníku. Kvalitativní výzkum je založen na pochopení subjektivních zkušeností a názorů lidí a k tomu se využívá forma rozhovoru, kterým se zabývám v této práci. „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založen na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.*“ (Creswell 2007)

2.2 Kontext Obchodní akademie, Husova 1

Informace pro svůj výzkum jsem zjišťovala ve vyučovacích hodinách svých dvou respondentek nebo osobně s nimi a na internetových stránkách školy. Školu jsem navštěvovala nejen v rámci bakalářské práce, ale i za účelem asistentské praxe, pozorovala jsem průběh výuky odborné angličtiny celkem dvacet hodin, které se všechny uskutečnily v jazykových učebnách, a mapovala zde situaci výuky.

Obchodní akademie se nachází v Českých Budějovicích v ulici Husova 1. Historie školy se píše už od roku 1901, kdy vznikla dvoutřídní chlapecká obchodní škola, ke které se připojila pokračovací kupecká škola. Do školních lavic se ten rok přihlásilo 79 žáků a přijato bylo 50. Škola má bohatou historii, v této práci zmíním pár zajímavých a důležitých dat. V roce 1908 byla zřízena dvouletá dívčí obchodní škola a roku 1919 se ústav rozšířil nejen o dívčí obchodní akademii, ale i abiturientský kurz. V roce 1937 schválil prezident Dr. Edvard Beneš, aby obchodní akademie nesla jeho jméno. Budov bylo několik, kvůli nedostatku prostor bylo potřeba přistavění další budovy v roce 1984. Sídlo školy je stejné od roku 1960 a současný název nese od roku 1990.

Škola poskytuje vzdělání s maturitní zkouškou v oborech 63-41-M/02 Obchodní akademie a druhým 78-42-M/02 Ekonomické lyceum. Oba tyto obory jsou formou denního studia studovaného po dobu čtyř let. Obory mají velké množství stejných předmětů ve stejné či podobné časové dotaci. Některé předměty jsou odlišné. Například na ekonomickém lyceu je navíc biologie, chemie nebo zeměpis, na Obchodní akademii jsou navíc předměty jako podnikání v praxi nebo hospodářský zeměpis.

Na škole v současné době studuje asi 350 žáků. Každý ročník má tři třídy, jednu se zaměřením na obor ekonomické lyceum, značený AL, a dvě další třídy obchodní akademie tedy B a C.

Škola byla vybrána s cílem zjistit, jakým způsobem je zde realizována výuka ESP. Tato škola byla pro mou práci vybrána, protože je od roku 2022 fakultní školou Jihočeské univerzity a protože zde jako studenti navštěvujeme asistentské praxe. V průběhu studia existuje možnost chodit na náslechy, pomoci s výukou či si sami můžeme vyzkoušet výuku.

2.3 Srovnání ŠVP OA a RVP SOV

„Dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) jsou kurikulární dokumenty tvořeny na dvou úrovních: státní – v podobě rámcových vzdělávacích programů (RVP) a školní – v podobě školních vzdělávacích programů (ŠVP), podle kterých se uskutečňuje vzdělávání v konkrétní škole. Nový systém tvorby vzdělávacích programů je pouze jedním z článků kurikulární reformy. Dalším je změna vlastního procesu výuky, její modernizace s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a připravenost žáků na život v 21. století.“ (RVP 2020)

Rámcový vzdělávací program je tedy základním dokumentem pro všechny typy škol. Dle specifikace se realizuje pro určité typy škol, jako jsou gymnázia, střední odborné školy atd. Určuje celkové cíle, obsah, formu a strukturu vzdělávání. Zkratka SOV se používá právě pro střední odborné vzdělání. Školní vzdělávací program je tvořen přímo pedagogy a musí být schválen ředitelem školy, specifikuje RVP v konkrétní škole. Každý obor musí mít své jasně specifikované ŠVP, nacházejí se zde obecné informace o škole, učební plán, osnovy nebo také hodnocení žáků.

„Rovněž je účelné integrovat odborný jazyk do výuky jiných předmětů, např. vytvářet podmínky pro částečnou výuku tematických celků vybraných odborných předmětů v cizím jazyce (metoda CLIL), zapojovat žáky do projektů a soutěží a navazovat kontakty a spolupráci mezi školami doma i v zahraničí.“ (RVP 2020)

Dle ŠVP OA se odborný jazyk integruje do ostatních předmětů jako je ekonomika, písemná a elektronická komunikace nebo do předmětu informační a komunikační technologie. Na Obchodní akademii byly formou CLIL připravovány menší lekce pomocí pracovních listů zaměřené na odbornou angličtinu, aktivitu spojování slovíček, hledání definic, video, témata, jako například druhy účtů, dlouhodobý majetek, na kterých spolupracovali učitelé angličtiny, účetnictví a ekonomiky tři roky. Lekce jsou připraveny na deset minut a zaměřují se na témata probíraná v ekonomice a účetnictví.

RVP SOV doporučuje i různé zahraniční stáže a odborné jazykové pobyty pro žáky především kvůli rozvoji jazykových a komunikačních dovedností a poznání života v multikulturní společnosti. Toto funguje i jako pozitivní motivace pro žáky, aby se cizí jazyky učili. Na Obchodní akademii byla dříve možnost v rámci programu Erasmus+ studovat v zahraničí. Jezdívalo se na týden, aby mohli žáci rozvíjet své komunikační dovednosti. Aktuálně se nikam nejedí, ale plánují se různé stáže. „*Erasmus+ je program Evropské unie, který podporuje vzdělání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě.*“ (Erasmus+ 2023)

RVP SOV doporučuje pracovat s přínosnými multimedialními výukovými programy a internetem. V ŠVP OA je pro předmět obchodní angličtina jedním z důležitých bodů, jak pojmout výuku využívání ICT (z anglického – Information and Communication Technologies, v českém překladu – Informační a komunikační technologie). Technologický pokrok umožňuje školám velké množství možností, jak začlenit internet do výuky. Žáci jsou dobře seznámeni s jeho fungováním, jelikož ho hojně využívají ve svém volném čase. Existují různé webové stránky na podporu výuky, kde se nacházejí různé zábavné aktivity, většina vydavatelů učebnic např. vydavatelství Oxford University Press už k učebnici dodává online procvičování s množstvím různých typů cvičení. Žáci se tam pomocí kódu zaregistrují a pak si mohou procvičit všechny lekce zvlášť i dohromady. Nacházejí se zde poslechová cvičení, čtení, psaní, a dokonce i komunikační cvičení, kam s pomocí mikrofону nahraje žák svoji vlastní odpověď. K žakovým výsledkům má přístup vyučující.

2.4 Výuka obecné a odborné angličtiny na OA

Důležité je rozlišit počet hodin cizích jazyků. Pokud tabulka RVP SOV udává, že na škole má být minimálně 10týdenních hodin cizího jazyka v rámci čtyř let studia, to znamená, že povinný je pouze jeden cizí jazyk. Když je počet týdenních hodin 16 a vyšší udává to povinnost zařadit i druhý cizí jazyk. (RVP 2020) Jak správně vyplývá, povinné jsou zde dva cizí jazyky. Žáci jsou při výuce jazyků rozděleni do skupin dle jejich dovedností. Žáci na vyšší úrovni jsou vyučováni dle jiného tematického plánu než ti, kteří jsou na nižší úrovni. Obecný anglický jazyk se vyučuje po celou dobu studia napříč obory ve stejné časové dotaci, tedy dohromady dvanáct týdenních hodin. Ve čtvrtém ročníku se vyučuje v dotaci jedné týdenní hodiny navíc konverzace z anglického jazyka.

V této práci se zaměřuji na obchodní angličtinu, která je u obou oborů ve stejné časové dotaci celkem dvě týdenní hodiny, a to jedna hodina ve třetím ročníku a jedna ve čtvrtém ročníku. Když porovnáme počet hodin s RVP SOV, tak by pro povinné cizí jazyky na obchodní akademii mělo být dohromady alespoň 576 hodin za čtyři roky studia. Podle ŠVP OA je těchto hodin nad rámec. Na ekonomickém lyceu by mělo být 672 hodin za celou dobu studia, což škola též s přehledem splňuje. RVP SOV pro obchodní akademie požaduje, aby žáci uměli komunikovat nejen v běžných životních situacích na každodenní témata, ale i v odborných konverzacích, výjimkou nejsou ani psané cizojazyčné texty. Právě pro tyto situace je na obchodní akademii a ekonomickém lyceu vyučován předmět odborná angličtina, který žákům umožňuje zaměřit se na odborný jazyk, nejen kvůli znalosti cizích odborných slov, ale také pro zlepšení komunikačních nebo receptivních dovedností. (ŠVP OA 2021)

2.5 Výuka odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1

Předmět OBA neboli obchodní angličtina, který je vyučován v nynější podobě na Obchodní akademii, Husova 1 teprve druhým rokem, je nynější obnovou dřívějšího předmětu zvaného obchodní korespondence, kde se žáci zaměřovali pouze na psaný projev, tedy na obchodní dopisy. Naopak předmět obchodní angličtina se zaměřuje na všechny typy, jako je psaní, mluvení, čtení, poslech, porozumění atd. Žák má připravit nejen na jejich budoucí povolání, ale i na maturitní zkoušku.

Odborný jazyk byl dříve zkoušen v rámci praktické maturitní zkoušky pouze formou cizojazyčného dopisu. Žákům bylo rozdáno zadání, v němž bylo pevně dáno, jakou formu dopisu mají zpracovat. Mezi možnými písemnými formami se nacházela poptávka, nabídka, objednávka a žádost o práci. Od loňského roku se zavedením předmětu obchodní angličtina došlo i ke změně formy zkoušení odborného jazyka u maturitní zkoušky. Od tohoto roku (2023) v praktické neboli komplexní maturitní zkoušce musí všichni žáci, aniž by si mohli vybírat, skládat zkoušku z obchodní angličtiny. Tato část bude trvat tři čtvrtě hodiny a bude se skládat ze dvou částí. První částí je čtení odborného textu s porozuměním, v níž budou různé typy cvičení, která budou ověřovat znalosti obchodní angličtiny. Druhou částí je psaní, ale ne v takové formě jako dříve. Doposud žáci psali u maturitní zkoušky pouze dopis. Kvůli vysoce pokročilému vývoji a aktualizaci technologií, kdy se dopisy už tak často neposílají nebo se posílají jen výjimečně a mnohem častěji se posílají elektronicky, budou psát žáci buď formální e-mail, uvítací řeč nebo životopis. Přípravu k maturitní zkoušce jim pomáhá zvládnout učebnice.

Existují obchodní zkoušky od Cambridge BEC (Business English Certificate), které žákům dovolují nahradit maturitní zkoušku z odborné angličtiny, tedy po úspěšném složení zkoušky přinést do školy certifikát a zkouška jim je automaticky uznána. Tuto možnost žáci téměř nevyužívají.

2.6 Podmínky pro výuku odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1

Hodiny jsou vyučovány ve speciálních jazykových laboratořích, se kterými jsou spokojeni jak žáci, tak vyučující. Žáci jsou rozděleni přesně tak, jak jsou rozděleni na obecnou angličtinu. Každá skupina používá stejnou učebnici na totožné úrovni. Jelikož je tento systém nový, je možné, že se toto do budoucna změní. Předmět je vyučován pouze jednou týdně od třetího ročníku až do konce studia. Žáci se zaměřují nejen na odbornou slovní zásobu v rámci tematických celků z učebnice, ale i procvičují již známou gramatiku, kterou se naučili v předmětu obecné angličtiny. Jak je již výše zmíněno, učebnice klade důraz na komunikační dovednosti. Právě na tyto schopnosti kladou důraz i vyučující, proto využívají valnou většinu materiálů podporujících komunikaci. V hodinách se výhradně pracuje s učebnicí, ale často vyučující připraví i jiné aktivity ke zpestření výuky, jako je např. video, překladová cvičení, čtení atd.

2.6.1 SmartClass

Obchodní akademie využívá pro výuku cizích jazyků speciální jazykové laboratoře. Tyto učebny se na škole v současné době nachází dvě. V učebnách je také mimo jiné umístěna i interaktivní tabule. Zasedací pořádek je zde řešen do podkovy, kde sedí žák vedle žáka, a navíc každý z nich má vlastní počítač se systémem SmartClass od firmy Robotel. Tato platforma je vhodná zejména pro výuku cizích jazyků a její užití spočívá v tom, že každý žák se individuálně připojí pomocí svých přihlašovacích údajů na počítač do systému; nedílnou součástí jsou také sluchátka s mikrofonom. Vyučující na svém monitoru vidí lavice s konkrétními jmény žáků, kdy je kdo přihlášen a může regulovat zobrazení jejich plochy. Když žáci mají například za úkol zhlédnout video, nasdílí jim ho přímo do jejich počítačů, následně si žáci vezmou svá sluchátka, poslouchají a plní zadané úkoly individuálním tempem. Další funkcí aplikace je možnost rozdělovat žáky do skupin v rámci konverzačních cvičení, výhodou je, že se žáci nemusí složitě stěhovat na jiná místa po třídě, a ztrácet tím čas. Učitel je jednoduše pomocí pouhého kliknutí buď náhodně, nebo cíleně rozdělí do požadovaných párů či skupin. Neodmyslitelnou výhodou této funkce je možnost vyučujícího nahrávat si rozhovory a později si je opětovně přehrávat, a navíc přidat potřebné komentáře či hodnocení. Kvůli nedostatečné časové dotaci tahle technologie šetří čas, pozitivně motivuje žáky, aby dbali na svůj mluvený projev a dává prostor netradičním aktivitám. K systému se mohou žáci připojit ze školy i z domova, do systému se totiž mohou přihlašovat odkudkoliv a z jakéhokoliv zařízení.

System je na vysoké úrovni a dokáže pomoci učitelům s testy. Nacházejí se v něm různé možnosti, jak daný test vytvořit, často i s následným automatickým vyhodnocením. Ovšem i přes inteligenci platformy není vždycky správné spoléhat se na výsledek, který systém vygeneroval, ale je potřeba následné překontrolování. Další z řady funkcí ve SmartClass se hodí například na procvičení slovíček nebo na případnou zpětnou vazbu či otázky v průběhu samostatných prací nebo testů. Vyučující pokládá otázky a žák píše do kolonky určené k odesílání zpráv učiteli svou odpověď a poté ji odešle. Tuto odpověď vidí pouze učitel, nikoliv ostatní žáci.

2.6.2 Testování a hodnocení na Obchodní akademii, Husova 1

Testování probíhá písemně i ústně, písemné testy jsou kombinací především již připraveného propracovaného testu k učebnici, přestože jsou učitelé s učebnicí více než nadprůměrně spokojeni, přesto přidávají další cvičení. Velmi důležité je znát odborný překlad slovíček, a proto se přidávají do testu překladová cvičení, většinou to bývají celé věty, které mají žáci pomocí odborné terminologie přeložit do anglického jazyka nebo naopak. Co v již připraveném testu chybí, je čtení s porozuměním, které vyučující také čas od času do testu připojí. V rámci přípravy k maturitní zkoušce nechybí cvičení podobná těm, která se nacházejí ve zkoušce, takže žáci mají možnost nacvičit si formu, která se nachází u zkoušky. Základní formou klasifikace je tradiční známkování na stupnici 1–5, přičemž 1 je nejlepší a 5 nejhorší. Testuje se standardně po každé ukončené lekci, každý žák musí mít minimálně dvě známky za semestr. (ŠVP OA 2021)

Hodnocení na Obchodní akademii a Ekonomickém lyceu, Husova 1 probíhá primárně kvantitativní formou, v ŠVP je dána stupnice 1-5, důraz je kladen na informativní a výchovnou funkci hodnocení. Žáci jsou také vedeni k objektivně kritickému sebehodnocení, což znamená, že by vyučující měli poskytovat takovou zpětnou vazbu, ve které by měli pomáhat žákům porozumět tomu, jak zlepšit své výkony a kriticky posoudit chyby. Při hodnocení se využívá i kombinace známkování a slovního hodnocení. (ŠVP OA 2021)

2.7 Výukové materiály

2.7.1 Učebnice

Učebnice, která se používá v hodinách obchodní angličtiny, je odlišná než ta, která je používána při hodinách obecné angličtiny. V hodinách odborné angličtiny se žáci učí z učebnice *Business Result Pre-intermediate*, na úrovni A2 – B1, od nakladatelství Oxford University Press. Učebnice je rozdělena do šestnácti kapitol, přičemž každá kapitola je zaměřena na jiné téma. V rámci kapitol jsou všechny typy cvičení zaměřené právě na odborný jazyk, učebnice nabízí různorodou škálu aktivit jako například čtení, poslech, videa, gramatika, diskuse a různé komunikační situace, zejména obchodní komunikace, na které je v učebnici kladen největší důraz, což žáky vede k osvojení si jazyka. Zároveň je připraví na možné budoucí povolání a na navazování kontaktů se zahraničím. V každé kapitole je množství nových odborných slovíček. Výběr učebnice závisel především na předchozí pozitivní dlouhodobé zkušenosti s vydavatelstvím Oxford University Press. Učebnice nabízí i různá online doplňující cvičení všech typů, která žáci mohou vypracovávat jak doma, tak eventuálně i v jazykových laboratořích v rámci procvičování učiva, přípravy na testy nebo k maturitě. Součástí učebnice jsou také variabilní pracovní listy, takže o materiály k procvičování učebnice nemá nouzi. Je to typ komplexní učebnice, kde jsou řešeny a rozvíjeny všechny řečové dovednosti v návaznosti na témata a slovní zásobu specifickou pro obchodní angličtinu. Žáci dosud ještě nebyli zaměstnáni, proto je potřeba co nejširší spektrum komunikačních situací a vzorových textů, aby získali zkušenosti před nástupem do praxe.

2.7.2 Pracovní listy

Pracovní listy jsou jedním z nejpoužívanějších typů výukových materiálů ve výuce ESP. Tyto listy si buď vyučující vytvářejí sami, nebo jsou už předem připravené k dispozici k učebnici od nakladatelství Oxford University Press. Pracovní listy jsou zpestřením výuky, měly by být zábavné a motivující, mohou sloužit k opakování již probrané látky nebo jako příprava na novou látku. Mohou být zaměřené na různé aspekty jazyka, a to např. na gramatiku, slovní zásobu, poslech, psaní či mluvení. Pokud si takový list vyučující tvoří sám, je třeba brát v potaz cíl výuky a potřeby žáků. Jeho vytváření by mělo být v souladu s osnovami a plánem výuky. Na Obchodní akademii se občasně používají pracovní listy, které jsou předem připravené od nakladatelství OUP.

Protože vyučujícím schází cvičení zaměřená na čtení s porozuměním a aktivity na odhadování odborné slovní zásoby z textu, úkoly na určení, zdali je tvrzení pravda nebo lež, vlastní odpovědi žáků na otázky podle textu nebo např. cvičení s otázkami a následným výběrem z odpovědí, rozhodla jsem se takové pracovní listy navrhnout.

Dalším kritériem pro tvorbu pracovních listů je věk a jazyková úroveň žáka. Nelze tedy vytvořit jeden univerzální list pro všechny třídy. Na Obchodní akademii se pracovní listy využívají občas, nejčastěji ty, které jsou připravené k učebnici. (Tomlinson 2013)

3 Strukturované rozhovory s vyučujícími

Pro svůj výzkum jsem zjišťovala informace na Obchodní akademii v Českých Budějovicích na adrese Husova 1. Dotazovala jsem se dvou vyučujících, žen, které zde pracují již od absolvování vysoké školy pedagogické. Obě vyučují předměty obchodní angličtina, anglický jazyk a český jazyk. Jedna respondentka je zároveň třídní učitelkou a metodičkou prevence rizikového chování. Školu jsem také navštěvovala nejen v rámci bakalářské práce, ale i za účelem asistentské praxe, pozorovala jsem průběh výuky celkem dvaceti hodin v jazykových učebnách a mapovala situaci výuky.

Cílem mého výzkumu je zjistit, jak se na Obchodní akademii vyučuje odborný anglický jazyk, jaké aktivity jsou v hodinách využívány, jak je začleněn v maturitní zkoušce a jestli existují nějaké nedostatky, které bych v této práci mohla ovlivnit formou tvorby pracovních listů. Otázky jsou navrženy tak, aby byly jasné, stručné a vhodné k tématu.

3.1 Výzkumné otázky

- 1) Máte na tento předmět speciální jazykové učebny/laboratoře? Používáte speciální aplikace?**

Respondent 1: „*Ano, máme dvě jazykové laboratoře, které používáme na výuku cizích jazyků. Jsou vybaveny počítači a sluchátky s mikrofonom. Používá se systém SmartClass. Žáci mohou využívat online procvičování k učebnici, ale speciální aplikace na obchodní angličtinu nemají.*“

Respondent 2: „*Ano, máme počítačové učebny, kde je k dispozici speciální software s názvem SmartClass, se kterým jsme velmi spokojeni. Tento systém má velké výhody, například při konverzaci mezi žáky, pokud potřebuji, mohu si žáky nahrávat, poté si to zpětně pustit a hodnotit, a to téměř odkudkoliv, celý tento proces nám šetří čas.*“

Tento systém má spoustu dalších možností k využití. Při školení nám dokonce ukazovali, že my sami si můžeme připravovat a vytvářet různá cvičení. “

2) Využíváte odborný anglický jazyk i v rámci jiných předmětů/integrace jazyka? (ekonomie, odborné předměty)

Respondent 1: *„Ano, používáme metodu CLIL, kde jsme vytvořili malé deseti minutové lekce, na kterých jsme pracovali tři roky. Spolupracovala jsem s učiteli ekonomiky a účetnictví, kteří pak vyučovali tyto lekce. Zaměřovali jsme se hlavně na odborný jazyk a vytvořili jsme společně pracovní listy s různými úkoly. “*

Respondent 2: *„Zrovna moje kolegyně spolupracovala s vyučujícími odborných předmětů a pomáhala připravit tandemovou výuku, takže ta vám může říct více. Prolínali společně odbornou angličtinu do ekonomiky a jiných předmětů. “*

3) Jaké aktivity volíte při vyučování odborné angličtiny? (překlad, autentický materiál, videa, texty, poslechy, mluvený projev – jak, učebnice, dvojjazyčný seznam izolovaných slovíček)

Respondent 1: *„Učebnice nám nabízí hlavně poslechy, inspiraci pro mluvený projev, obsahuje video lekce, kratší texty, občas použít video, které se hodí do hodin dle právě probíraného tématu, překlad přidávám do testů a v rámci slovní zásoby požaduji, aby si žáci vedli vlastní slovník. “*

Respondent 2: *„Používám všechno: poslechy, práce s videem, pracovní listy, konverzaci, překlady používám do testů, protože testy již přiložené k učebnici se mi zdají na lehké. “*

4) Jaké používáte učebnice a proč právě ty?

Respondent 1: *„Používáme Business Result a jsme s nimi spokojeni, vzhledem k časové dotaci je učebnice tak akorát. Občas využiji cvičení z jiné učebnice ke zpestření a rozšíření. “*

Respondent 2: *„Používáme Business Result a vybrali jsme ji, protože máme pozitivní zkušenost s vydavatelstvím Oxford University Press a je podobně koncipována jako učebnice, kterou používáme na obecnou angličtinu. Dalším z důvodů jsou přiložená online cvičení, které žáci mohou využívat jak doma, tak v jazykových laboratořích, učebnice nabízí různorodost aktivit od čtení s porozuměním po konverzaci, na kterou je kladen velký důraz. “*

5) Jak probíhaly Vaše prvotní přípravy na OBA? Jak dlouho se OBA vyučuje?

Respondent 1: „Zúčastnila jsem se projektu Erasmus, kde jsme spolupracovali s dalšími obchodními školami z ciziny, dokonce náš první Erasmus byl zaměřen na obchodní angličtinu, kde jsme zjistili, že se dá odborná angličtina vyučovat i jiným způsobem. Doposud byl u nás na škole pouze předmět obchodní korespondence, tak jsem navrhla zavést předmět obchodní angličtina a vedení tento předmět schválilo, museli jsme připravit ŠVP. Předmět OBA se vyučuje teprve druhým rokem.“

Respondent 2: „Dříve se zde vyučoval předmět obchodní korespondence, který před dvěma lety nahradil předmět obchodní angličtina. Moje prvotní příprava probíhala formou samostudia a od kolegyň, protože na vysoké škole jsem neměla žádný takový předmět, který by mě mohl připravit na výuku odborné angličtiny. Na předmět obchodní angličtina jsem se připravovala i tak, že jsem si prolistovala učebnici a všechny možné materiály.“

6) Jak je předmět OBA začleněn v maturitní zkoušce?

Respondent 1: „Je začleněná v písemné neboli komplexní i v ústní maturitní zkoušce, jsou zde začleněny všechny dovednosti, kromě poslechu, ten ale žáci vlastně mají, když s námi konverzují při ústní zkoušce.“

Respondent 2: „Dříve, když se vyučoval předmět obchodní korespondence byla v maturitní zkoušce zahrnuta pouze písemná část, kde žáci měli za úkol napsat cizojazyčný dopis, dostali zadání napsat objednávku, nabídku, poptávku, žádost o práci. Aktuálně žáci musí v praktické komplexní maturitní zkoušce mít Business English (obchodní angličtina), tato část bude na 45 minut a skládá se ze dvou částí, první částí je čtení s porozuměním plus nějaká cvičení různého typu. Druhá část je psaní, ale tam už je teď díky učebnici na výběr e-mail, welcome speech (uvítací řeč), životopis, což se žáci učí v průběhu příprav psát.“

7) Podle jakých kritérií hodnotíte žáky z OBA?

Respondent 1: „Kritéria hodnocení používám při psaném i ústním zkoušení z maturitní zkoušky, tedy původní procenta, hodně záleží na náročnosti a délce testů, podle toho určuji váhy známek, většinou dávám za jednu chybu půl stupně dolů.“

Respondent 2: „Hranice úspěšnosti u testů je 40-44 %, hodnotím především používání specifické slovní zásoby a gramatiku to znamená chyby i šíři použití jazykových prostředků.“

Pokud hodnotím ústní projev, to jde většinou o konverzaci, přidávám ještě splnění bodů zadání tedy do jaké míry je bod zadání zmíněn a samozřejmě výslovnost, popř. plynulost projevu.“

8) Dalo by se podle vás něco zlepšit – co můžete i nemůžete ovlivnit v OBA? Co Vám chybí v učebnicích/typy cvičení nebo cokoliv jiného?

Respondent 1: „To, co nemůžeme ovlivnit je, že bychom potřebovali hodinu navíc. Jinak nám chybí zadání k procvičení obchodních e-mailů, které by vycházely ze slovní zásoby učebnice, k určitým lekcím, aby žáci více psali, protože v učebnici takové cvičení není. Poté by se nám hodilo více čtení, takže ideální by byl text a pod ním následné cvičení na určení, jestli je tvrzení pravdu nebo lež, nebo cvičení s otázkami s výběrem z odpovědí, kde je jedna odpověď správná. Co žákům dělá problém je odhadování slovíček z textu, takové cvičení bychom velmi ocenili.“

Respondent 2: „Díky učebnici mám pocit, že nestíhám využít všechno, co tam nabízejí. Jedna z mála věcí, co mi chybí, je větší náročnost jazykové složky, ale nejsem si jistá, jestli by to úplně všichni dobře zvládli. Chybí nám možná nějaká cvičení na čtení s porozuměním, takový typ úkolů se v učebnici moc nevyskytuje.

Co mi chybí a nemohu ovlivnit je časová dotace.“

9) Co dělá žákům největší problém v OBA?

Respondent 1: „Největší problém žákům dělá odborná slovní zásoba, žáci mají tendenci nahrazovat slova a fráze tím, co už uměli a umí a nejsou ochotni přijmout, že existuje odborná slovní zásoba, že tam jsou synonymní výrazy a nahrazují je prostě těmi, které umí. Někdy jsou problémem i rozhovory a také propojení odbornosti a jazyka.“

Respondent 2: „Největší problém dělá žákům nastudovat odbornou/specifickou slovní zásobu a pak ji použít při komunikaci, popř. v testech.“

3.1.1 Shrnutí poznatků ze strukturovaných rozhovorů

Z výzkumu bylo zjištěno, že na výuku odborné angličtiny používají na OA speciální jazykové laboratoře, které se na škole nacházejí dvě. Využívají se i na výuku ostatních cizích jazyků, učebna je vybavena počítači a sluchátky s mikrofonom. Tento typ učebny je inovativní pro výuku, podporuje efektivnost výuky, žákům jsou technologie blízké, a tudíž je mohou i motivovat v jejich učení.

Pro vyučující je tato laboratoř velmi nápomocná, usnadňuje jim práci a otevírá bránu mnoha možnostem výuky. Častým problémem při poslechových aktivitách bývá rozléhání se zvuku napříč učebnou, ovšem tady tento problém neexistuje, díky audiozařízením a mikrofonům si všichni žáci mohou ve svém tempu a s individuálně nastavenou hlasitostí vypracovávat cvičení. Další výhodou je přístup k širokému spektru různých jazykových materiálů. Žáci a vyučující nejsou tedy závislí pouze na učebnici, ale mají dostupné mnohé online aktivity. Jednou z mála nevýhod jsou vysoké náklady na pořízení takové učebny a potřeba zkušeného technika, který si dokáže poradit s jakýmkoliv problémem. Protože jsem se účastnila náslechnů, mohu sama posoudit, jak vyučující využívají potenciál učeben. Z mého pohledu obě vyučující využívají téměř maximálně všech možností těchto učeben. V ŠVP pro předmět OBA je pro pojetí výuky důležité využívání ICT, což vyučující splňují.

V ŠVP je dáno, že odborný anglický jazyk by se měl využívat v rámci integrace do jiných předmětů. Respondentky toto potvrdily. Vyučující odborných předmětů, konkrétně ekonomiky a účetnictví, vyučují s pomocí angličtinářů krátké lekce, ke kterým mají k dispozici pracovní listy. Pro studenty to má velkou výhodu, že propojují učení dvou oborů, a tak přispívají autentickému učení.

Vyučující při výuce obchodní angličtiny volí různé spektrum aktivit. Učebnice podporuje všechny dovednosti, zaměřuje se hlavně na komunikační a poslechová cvičení. Obě vyučující zahrnují v testech překladová cvičení v rámci výuky slovní zásoby. Z náslechnových hodin mohu potvrdit, že vyučující opravdu strategicky střídají všechny aktivity, aby pro žáky bylo jejich vyučování co nejvíce efektivní.

Učebnice, které používají se jmenují Business Result, jejich součástí je mnoho podpůrných materiálů. Vyučující rádi využívají možnost online cvičení. Z výzkumu vyplývá, že jsou učitelé s touto učebnicí velice spokojeni, protože je metodicky vhodně navrhnutá, ale i přesto není některých cvičení v učebnici dostatek. Tato učebnice je koncipována jako jiné učebnice od nakladatelství OUP a pracuje se s ní příjemně, pro žáky je přehledná a vědí, co je v kapitolách čeká.

Zajímavým zjištěním bylo, že dokonce jedna z respondentek dala prvotní impuls na zavedení předmětu OBA, který byl zaveden před dvěma lety. Dosud sice byl zaveden předmět, který se zabýval odbornou angličtinou, ale kvůli technickému pokroku byl nedostatečný.

Ani jedna z respondentek nebyla prvotně připravována na výuku obchodní angličtiny na vysoké škole, obě musely znalosti čerpat jinde například v rámci Erasmu, ale hlavně formou samostudia.

Předmět OBA je samozřejmě začleněn v maturitní zkoušce, ale s příchodem tohoto předmětu je podoba zkoušky jiná. Dříve se z části odborné angličtiny psal pouze dopis, aktuálně je ve zkoušce začleněna odborná angličtina i v rámci ústní zkoušky, která testuje všechny dovednosti. Počínaje letošním rokem je tedy maturitní zkouška pozměněná a bude trvat 45 minut.

Kritéria hodnocení jsou u každého vyučujícího různá, záleží na délce a náročnosti testu. Hodnotí se primárně odborná slovní zásoba. Žáci jsou obeznámeni s kritérii hodnocení, a to odpovídá i ŠVP.

Největším nedostatkem předmětu OBA je jeho časová dotace, jedna hodina týdně je nedostatečná. Žáci se musí mnohem více učit mimo vyučovací hodinu a často hledat i jiné zdroje a materiály k učení. Pro zlepšení jazykových dovedností je klíčová praxe. Žáci mají málo času na to danou věc opravdu pochopit a naučit se ji. Také mohou pociťovat, že jejich pokrok je pomalý. Navštívila jsem celkem dvacet náslechoových hodin, kde jsem mapovala situaci. Pouhá jedna hodina týdně je z mého pohledu opravdu málo, žákům i vyučujícím by pomohlo časovou dotaci navýšit.

Poslední odpověď na otázku, co dělá žákům největší problém, nebyla překvapující. Žáci mají problém naučit se odbornou slovní zásobu a později ji využívat, nemají tendenci učit se nové fráze a raději je nahrazují těmi, které již dávno umí. Dalším důvodem může být žákova komfortní zóna, kdy ho nic nevede k tomu, aby se snažil a nechce se učit nová slovíčka. Dalším možným důvodem může být žákovo nepochopení daného slova či fráze. To v hodinách OBA, které jsem navštívila, není úplně možné, vyučující danou problematiku vysvětlují zřetelně a více způsoby.

Důležitým zjištěním pro tuto práci bylo, co vyučujícím chybí. S časovou dotací bohužel nic nemohu udělat, ale co se týče cvičení, která vyučujícím chybí, už ano. V následující části navrhuju některé pracovní listy, které by mohly zpestřit výuku a doplnit chybějící druhy cvičení.

3.2 Využití online materiálů

Nejjednodušší způsob obohacení výuky je doplnit ji o existující online materiály. V dnešní době existuje mnoho platforem, kde si žáci mohou zdokonalovat cizí jazyk. Učebnice Business Result, stejně jako jiné učebnice od vydavatelství Oxford University Press, poskytuje online cvičení, která využívají i na Obchodní akademii. Žáci se do systému přihlásí a plní cvičení, vyučující má přístup k jejich výsledkům. Toto se zde využívá primárně jako domácí příprava. Způsobů, jak procvičovat je mnoho, ať už je to Quizlet či Kahoot. Žáky tento interaktivní typ cvičení velmi baví.

3.2.1 Webové portály vhodné pro výuku obchodní angličtiny

Vyučující mají možnost žákům zpestřit výuku a zároveň si mohou usnadnit práci mnoha způsoby. Jedním z nich jsou webové stránky, které nabízejí širokou škálu materiálů, jež jsou dostupné z jakéhokoliv zařízení a odkudkoliv s pouhým použitím internetového připojení. Nemusí z nich čerpat pouze učitel, ale nápomocné mohou být i pro žáky například na domácí přípravu. Webové stránky bývají pravidelně aktualizovány, a to umožňuje výuku dle nejnovějších trendů.

Obchodní angličtina – všeobecně

- <https://www.onestopenglish.com/adults/business-and-esp>

Tato webová stránka je částí jedné z největších stránek na učební materiály *Macmillan Education*. Najdeme zde plány výuky ESP i obchodní angličtiny, mnoho již vypracovaných pracovních listů a část zaměřenou na profesionální komunikační dovednosti.

- <https://www.businessenglishresources.com/>

Na těchto stránkách může vyučující, ale i student najít slovíčka zaměřená na obchodní angličtinu, a to i idiomy, následně na témata procvičovací cvičení. Jsou zde připravené i aktivity na zahřátí. Není zde jen obchodní angličtina, ale i gramatika.

- <https://learnenglish.britishcouncil.org/business-english>

Tento webový portál je jeden z nejrozšířenějších nejen na obchodní angličtinu. Je zde na výběr z různých aktivit, například magazín či psaní e-mailů, jsou zde různá cvičení na témata zaměřená na obchodní angličtinu.

- <https://www.newslevels.com/>

Na stránce „newslevels“ najdeme aktuální zprávy, které jsou psány na různých jazykových úrovních. Zprávy je možné nejen číst, ale i si je poslechnout, pod každým textem jsou vypsaná těžká slovíčka a jejich význam. Vyučující mají možnost proklikat se i ke cvičením a různým zprávám, většinou ale k těm starším.

- <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/>

Na BBC můžeme najít záložku „learning English“, kde najdeme různé zprávy či rozhovory v angličtině, nalezneme zde i obchodní angličtinu i gramatiku, která je popsána, vysvětlena a pak je možnost udělat si rychlý kvíz. Ke čtení nejsou žádné předem připravené aktivity, ale vyučující si je může vytvořit sám.

Obchodní angličtina – videa

Videa jsou velmi užitečným nástrojem pro výuku nejen obchodní angličtiny. Videa poskytují vizuální podporu, která může pomoci studentům lépe porozumět situaci, a díky tomu, že danou situaci vidí, snadněji si zapamatovávají nová slova a fráze. Dále nabízejí zvukovou podporu, která je přínosná hlavně z hlediska správné výslovnosti. Důležitá jsou videa hlavně proto, že se odehrávají v reálném prostředí a zachycují reálné situace, které žákům mohou pomoci v pozdější praxi.

- <https://www.englishcentral.com/browse/videos>

Na těchto stránkách je potřebná rychlá registrace, systém se i zeptá na úroveň jazyka, a tím třídí videa vhodná právě pro určitou úroveň. Videa jsou vylepšená o funkci, kdy jsou zapnuté titulky a žák může kliknout na slovo, které nezná, a tím se mu objeví výslovnost daného slova, jeho použití ve větě či kontextu a význam. Také se zde nachází cvičení zaměřená na slovní zásobu.

- <https://www.ted.com/topics/business>

Nejnámější webový portál Ted se zaměřuje i na obchodní angličtinu, je zde velký výběr videí na různá témata.

Obchodní angličtina – příprava na zkoušky

- <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/business-preliminary/preparation/>

Na těchto webových stránkách se nacházejí vzorové testy ke zkouškám z Business English jak v počítačové verzi, tak v tištěné, nacházejí se zde i výsledky. Nechybí ani informace o zkoušce, ani ukázky a průběh s komentářem mluvené zkoušky. V neposlední řadě zde najdeme i slovníček a rady a tipy k úspěšnému zvládnutí zkoušky.

Obchodní angličtina – Podcast

„Podcasty jsou série digitálních audio a video nahrávek nahraných na web. Slovo podcast vzniklo ze slova iPod a broadcast (iPod je zařízení určeno k přehrávání od Apple a broadcast je anglicky vysílání).“ (Hasan 2013)

Práce s podcastem může být pro studenty motivující činností ke zlepšení poslechových dovedností. Existuje mnoho způsobů, jak s podcastem v hodinách pracovat, žáci si například podcast poslechnou a poté odpoví na otázky připravené učitelem či úkoly související s právě poslechnutým podcastem. Dále žáci mohou diskutovat o daném podcastu či tématu nebo problematice v něm zmíněné, a vyjádřit svůj názor. V neposlední řadě mohou podcast analyzovat. Existují webové stránky speciálně zaměřené na podcasty pro výuku odborné angličtiny, kde najdeme všechno na jednom místě. Protože je může nahrávat takřka kdokoli, je možné najít zajímavé osobnosti. Taková vyhledávání chtějí čas, ale žáci by mohli být tímto ještě více motivováni. Pokud by vyučující našel podcast, kde vystupuje právě jejich vzor hovořící na odborné téma, je to výhra na obě strany.

- <https://www.businessenglishpod.com/business-english-podcast-lessons/>

Tato streamovací stránka je jedna z největších platforem. Nachází se zde velký výběr podcastů zaměřených na Business English, každý je představen pomocí několika odstavců a u mnohých z nich jsou předem připravené tři otázky související s poslechem. Je možné si zařídit Premium účet, kde jsou k dostání různé kvízy či transkripce. Tento podcast můžeme poslouchat buď na webu, nebo na jiných aplikacích umožňujících poslech podcastů, jako je iTunes či Spotify.

- <https://learnenglish.britishcouncil.org/business-english>

Tato stránka byla představena v rámci obecných aktivit, ale nachází se zde i několik kratších podcastů, k dispozici je transkripce a úkoly k poslechu.

3.3 Návrhy pracovních listů

Chtěla bych se na základě mých zjištění zaměřit na zpracování vlastních pracovních listů. Hlavním cílem pracovních listů je čtení s porozuměním, důraz je kladen na cvičení, kde se nachází věty a žák má z textu určit, zdali je tvrzení pravdivé či nikoliv. Dále se pod textem mohou nacházet otázky a žáci mají za úkol odpovědět na ně vlastními slovy informací z textu nebo otázky s výběrem z odpovědí. Dalším typem cvičení je určování gramatických jevů z podtržených výňatků a odhadování významu slov z kontextu.

Metodický průvodce k pracovnímu listu číslo 1

Téma pracovního listu: Jak připravit vaši společnost pro veřejné trhy

Cíl pracovního listu: Naučit se odbornou slovní zásobu a odhadovat význam slov z kontextu, zopakování časů v angličtině, porozumění textu

Pedagogická příprava: Vyhledat si význam zvýrazněných slovíček, připravit si případné vysvětlení časů, zvýraznit si, z jaké části textu vychází, zdali je tvrzení pravdivé či nikoliv

Co je k pracovnímu listu potřeba: Tisk pracovního listu, popř. slovníky, pokud vyučující požaduje, aby žáci význam slov následně našli ve slovníku

Průběh – Doba trvání cca 11–18 minut

Rozdání pracovních listů. Je možné využít větu z nadpisu ke konverzaci jako warm-up.

Nechat žákům čas na přečtení zadání ke cvičení č.1. Žáci mohou pracovat sami nebo mohou číst text nahlas, tak, že se budou střídat. Při této možnosti učitel opravuje případné chyby ve výslovnosti. Pokud žáci pracují sami, vyučující jim nechá na čtení dvě minuty. Po přečtení následuje cvičení, a to odhad významu slovíček, kde mohou žáci pracovat ve dvojicích a společně se snažit přijít na význam slov, ideálně v angličtině. Toto bude trvat cca dvě až tři minuty. Po uplynutí času vyučující vyvolává a ptá se žáků na význam slov a nakonec vyučující daná slovíčka přeloží do češtiny. Po každém cvičení se učitel zeptá, zda někdo má nějaké otázky.

Cvičení č.2 zaměřené na tvrzení, která jsou pravda nebo lež. Žáci pracují sami, mají na splnění úkolu cca dvě minuty. Následuje společná kontrola a vysvětlení.

Cvičení č.3 žáci mají minutu na to projít si podtržené části a promyslet si, o který čas se jedná a jak se užívá. Následuje společné vysvětlení, vyučující vždy vyvolá žáka, který se bude snažit popsat gramatické jevy a jejich použití, ostatní mohou doplňovat. Pokud nejsou žádné otázky, můžeme se přesunout na další aktivitu v hodině.

1. Read the text. There are ten highlighted words, try to explain their meaning.

How To Prepare Your Company for The Public Markets

Going public can help a growing company find a **long-term path** to success. However, it's a ride full of **ups and downs**, and today's market is not the same one we saw in 2020 and 2021. Here's what you need to know if you plan on going public in the next two years. In my career as **a founder** and **investor** in the financial sector, I've taken several companies public. These include CardConnect, Intermex, Paya, Payoneer and Perella Weinberg Partners. I've also **co-founded** investment firms and advised hundreds of **fintech** companies.

My experience has taught me that going public is often a better move for high-growth companies than turning to **private equity**. This is especially true for companies that have an established market and strong vision. If you're planning to go public within the next two years, this article is for you.

Using The Capital Markets to Grow

In **private markets**, companies that don't break even have a harder time raising capital, more so in the post-2021 market. Compared to how they were, large private VC funding rounds are going to be few and far between.

For companies that have growth potential but aren't yet **cash** flow positive, going public can actually be a great option—especially if you have a long-term vision and good unit economics. Having the ability to sell **stock** and create the cash you need can help you fulfil that vision. This is where being public becomes most beneficial.

2. Read the text again and decide whether these statements are true or false.

Correct false statements.:

- A. The process of going public can be characterized by both positive and negative experiences.
- B. The market conditions of today aren't different from those seen in 2020 and 2021.
- C. Going public can't help a growing company find a long-term path to success.
- D. Going public can help companies achieve their long-term goals by providing them with the necessary funds.
- E. The author has never taken companies public.

3. There are six underlined parts of the sentence, try to name what tense it is and its usage. Fill the verbs into the chart.

Past	Present	Perfect	Future

4. Complete the gaps with these words: long-term path, founder, cash, ups and downs, investor.

- Creating a successful business requires a _____ with patience and persistence through the inevitable _____.
- The _____ of the company had to overcome numerous obstacles and challenges before achieving success.
- The _____ was impressed with the fintech startup's innovative approach to financial technology and decided to invest in their company.
- Is it possible to pay in _____ or only by card here?

ANSWER KEY EX.2

A - T

B - F

C - F

D - T

E - F

ANSWER KEY EX.4

Long-term path, ups and downs, founder, investor, cash

COHEN, Daniel, 2023. Forbes - How To Prepare Your Company For The Public Markets [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/forbesfinancecouncil/2023/04/13/how-to-prepare-your-company-for-the-public-markets/?sh=7a7057545d55>

Metodický průvodce k pracovnímu listu číslo 2

Téma pracovního listu: Měli byste nechat zaměstnance porušovat pravidla, aby byli zákazníci spokojeni?

Cíl pracovního listu: Naučit se odbornou slovní zásobu a odhadovat význam slov z kontextu, porozumění textu, tvorba podstatných jmen ze sloves.

Pedagogická příprava: Vyhledat si význam zvýrazněných slovíček, připravit si, jak se tvoří ze sloves podstatná jména, zvýraznit si, z jaké části textu vychází odpovědi na otázky.

Co je k pracovnímu listu třeba: Tisk

Průběh – Doba trvání 11-18 minut

Rozdání pracovních listů. Je možné využít otázku z nadpisu ke konverzaci jako warm-up.

Nechat žákům čas na přečtení zadání ke cvičení č.1. Žáci mohou pracovat sami nebo text mohou číst nahlas, tak, že se budou střídat, při této možnosti učitel opravuje případné chyby ve výslovnosti. Pokud žáci pracují sami, vyučující jim nechá na čtení dvě minuty. Po přečtení následuje cvičení, a to odhad významu slovíček, zde mohou žáci pracovat ve dvojicích a společně se snažit přijít na význam slov, ideálně v angličtině, toto bude trvat cca dvě až tři minuty. Po uplynutí času vyučující vyvolává a ptá se žáků na význam slov a nakonec vyučující daná slovíčka přeloží do češtiny. Po každém cvičení se učitel zeptá, zda někdo má nějaké otázky.

Následuje cvičení č.2, což jsou otázky s výběrem z odpovědí. Žáci pracují sami cca minutu, otázky si přečtou, odpoví na ně a následuje společná kontrola s vysvětlením.

Cvičení č.3 je možno uchopit různými způsoby, buď žáci odpoví písemně na tyto otázky za dvě až tři minuty a vyučující si to vybere a opraví, popř. oznámkuje nebo mohou žáci utvořit dvojice či skupiny a odpovídat na tyto odpovědi ústně.

Cvičení č.4 vyučující vysvětlí/připomene jakým způsobem se utváří podstatná jména, poté mají žáci necelé dvě minuty na vypracování úkolu, následuje společná kontrola a případné dovysvětlení. Pokud nejsou žádné otázky, můžeme se přesunout na další aktivitu v hodině.

1. Read the text. There are twelve highlighted words, try to explain their meaning.

Should You Let Employees Break the Rules to Make Customers Happy?

Organizations are increasingly relying on technology to deliver simple **transactions** in a standardized way. Things like self-order kiosks at McDonald's, bank mobile apps for check **deposits**, and FAQ chatbots that enable consistent and efficient service delivery to **customers**. Most day-to-day service encounters, from mobile **ordering** for a cup of coffee to **returning** products online, are relatively simple and straightforward.

However, not all customer **needs and wants** can be met in these ways. Despite the widespread use of technology, frontline employees continue to play an important role in delivering quality customer service, especially when automation cannot help solve complex customer problems. For example, when support from a virtual agent does not help with their issue, customers call in and receive tech **support** from a live agent.

Why Employees Should (Sometimes) Break the Rules?

Bank **employees**, for example, are required to follow a clear and well-established set of standard procedures and processes for most of their retail banking services, including **personal loans**, **merchant services**, and **payment services**. Thus, customers tend to recognize even small rule breaking or deviating behaviours from their bank's service providers. In a survey, retail bank customers reported feeling indebted when their service provider, for example, skipped unnecessary paperwork in order to serve them in an efficient manner or waived small bank **fees** that unfairly penalized them.

2. Read the text again and decide which answer is correct then underline in the text that sentence, which says it.

a. What is true about technology in delivering customer service?

- A) Technology is the only way to deliver quality customer service.
- B) Technology not always meet with customer needs and wants.
- C) Technology can solve complex customer problems.

b. When do frontline employees play an important role in delivering quality customer service?

- A) When automation can help solve complex customer problems.
- B) When customers call in for tech support.
- C) When automation cannot help solve complex customer problems.

c. Why do customers tend to recognize even small rule breaking or deviating behaviours from their bank's service providers?

A) They feel annoyed when employees break the rules.

B) They feel indebted when employees break the rules.

C) They don't notice when employees break the rules.

d. According to the article, what are bank employees required to follow?

A) Nothing.

B) To follow a clear and not well-established set of standard procedures.

C) To follow a clear and well-established set of standard procedures.

3. Think about these questions and write down your answers.

A. Should organizations rely on technologies?

B. What are the advantages and disadvantages of self-order kiosks?

C. Are FAQ chatbots reliable?

D. Do you have some experience with chatbots?

E. Do you recognize when some employee is breaking a rule?

4. Create nouns from these verbs.

deliver

need

meet

use

require

feel

penalize

5. Describe the picture.

ANSWER KEY EX.2

a - B

b - C

c - B

d - C

ANSWER KEY EX.4

delivery

need

meeting

usage

requirement

feeling

penalty

KIM, Su Kyung a Yujie ZHAN, 2023. HBR - Should You Let Employees Break the Rules to Make Customers Happy? [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://hbr.org/2023/04/should-you-let-employees-break-the-rules-to-make-customers-happy>

Kontoransatte i møte, by Library, S. P., NTB Scanpix. [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://ndla.no/article/22223>. CC BY-NC 4.0.

Metodický průvodce k pracovnímu listu číslo 3

Téma pracovního listu: Je zlato dobrá investice?

Cíl pracovního listu: Naučit se odbornou slovní zásobu a odhadovat význam slov z kontextu, porozumění textu, tvorba infinitivů, vymyšlení příběhu s užitím zadaných slovíček.

Pedagogická příprava: Vyhledat si význam zvýrazněných slovíček, připravit si potřebné informace k tvorbě infinitivů, zvýraznit si, z jaké části textu vychází odpovědi na otázky.

Co je k pracovnímu listu třeba: tisk

Průběh – Doba trvání 10–25 minut

Rozdání pracovních listů. Je možné využít otázku z nadpisu ke konverzaci jako warm-up. Nechat žákům čas na přečtení zadání ke cvičení č.1. Žáci mohou pracovat sami nebo text mohou číst nahlas, tak, že se budou střídat, při této možnosti učitel opravuje případné chyby ve výslovnosti. Pokud žáci pracují sami, vyučující jim nechá na čtení dvě minuty. Po přečtení následuje cvičení, a to odhad významu slovíček, zde mohou žáci pracovat ve dvojicích a společně se snažit přijít na význam slov, ideálně v angličtině, toto bude trvat cca dvě až tři minuty. Po uplynutí času vyučující vyvolává a ptá se žáků na význam slov, a nakonec vyučující daná slovíčka přeloží do češtiny. Po každém cvičení se učitel zeptá, zda někdo má nějaké otázky.

Cvičení č.2 je zaměřené na otevřené otázky, žáci mohou vypracovávat zadání buď ústně nebo každý zvlášť písemně, na což mají tři až pět minut. Následná společná kontrola.

Cvičení č.3 přepis daných forem do infinitivu, vyučující se může zeptat na otázku, jak vypadá infinitiv nebo co to infinitiv vůbec je a s pomocí žáků mohou dát dohromady informace o jeho tvorbě a podobě. Následují cca dvě minuty na to, aby žáci přetvořili formy do infinitivu. Společná kontrola.

Cvičení č.4 tvoření příběhu pomocí daných slov, mohou žáci psát ve škole, a to za cca sedm až deset minut nebo mohou dostat formou úkolu. Vyučující si úkoly vybere a oznámkuje. Pokud nejsou žádné otázky, můžeme se přesunout na další aktivitu v hodině.

WHITE, Martha C., 2023. Money - Is Gold a Good Investment? [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://money.com/is-gold-a-good-investment/>

1. Read the text. There are fourteen highlighted words, try to explain their meaning.

Is Gold a Good Investment?

Gold has been sought after and **valued** for thousands of years — and it's still a popular investment option for example for people seeking a hedge against **inflation**.

There are more ways than ever to buy gold today: You can **purchase** physical coins or bars, or buy gold-backed securities, like **gold stocks**, mutual funds, and exchange-traded funds (ETFs).

But if you're wondering whether or not buying gold is a good **investment** decision, you need to know more than just how to buy gold. You need to consider where — or if — gold fits into your overall investment strategy, and if it meets your goals for **asset** diversification.

Advantages of investing in gold

People invest in gold for many reasons, from protecting their portfolio from market **volatility** to hedging against **inflation**. Some of the advantages of investing in gold are:

- Gold is considered a “safe haven” investment.

Historically, gold has been sought after as a “**safe haven**” compared to other assets like stocks or real estate. That's because even during **economic downturns**, gold retains its value and liquidity. In fact, gold often moves inversely to big swings in the stock market.

- Gold can hedge against inflation.

When inflation is high, investors often seek out gold to provide a protection against rising costs of **goods** and services, and higher **interest rates**.

- Gold enhances portfolio **diversification**.

Adding gold and other precious metals like silver, platinum and palladium to your investment portfolio can be a way to enhance the diversity of your investments.

- Gold can hedge against U.S. dollar weakness.

Some people invest in gold because of its **store of value** and the belief that it will maintain its purchasing power even if the dollar falls in value.

2. Answer these questions according to the text.

- A. What are the advantages of investing in gold?

- B. Why do people consider gold a “safe haven” investment?

- C. What are the different forms in which you can purchase gold?

- D. Can investing in gold help protect your portfolio from market volatility?

- E. What is the relationship between gold and inflation?

- F. What factors should you consider before deciding to invest in gold?

3. Look at the underlined words and rewrite them in infinitive form.

4. Make up your own story (around 150 words) using as much as possible highlighted words.

Metodický průvodce k pracovnímu listu číslo 4

Téma pracovního listu: Amazon a poplatky za vrácení zboží

Cíl pracovního listu: Naučit se odbornou slovní zásobu a odhadovat význam slov z kontextu, porozumění textu, určení na základě přečteného textu, zdali je tvrzení pravda, lež nebo to není řečeno, učení se chybou.

Pedagogická příprava: Vyhledat si význam zvýrazněných slovíček, zvýraznit si, z jaké části textu vychází, zdali je odpověď pravdivá, lživá nebo se o tom v textu nezmiňují.

Co je k pracovnímu listu třeba: Tisk

Průběh – Doba trvání 10–20 minut

Rozdání pracovních listů. Je možné využít větu z nadpisu ke konverzaci jako warm-up.

Nechat žákům čas na přečtení zadání ke cvičení č.1. Žáci mohou pracovat sami nebo text mohou číst nahlas, tak, že se budou střídat, při této možnosti učitel opravuje případné chyby ve výslovnosti. Pokud žáci pracují sami, vyučující jim nechá na čtení dvě minuty. Po přečtení následuje cvičení, a to odhad významu slovíček, zde mohou žáci pracovat ve dvojicích a společně se snažit přijít na význam slov, ideálně v angličtině, toto bude trvat cca dvě až tři minuty. Po uplynutí času vyučující vyvolává a ptá se žáků na význam slov, a nakonec vyučující daná slovíčka přeloží do češtiny. Po každém cvičení se učitel zeptá, zda někdo má nějaké otázky.

Cvičení č.2 zaměřené na tvrzení, která jsou pravda, lež nebo to není řečeno. Žáci pracují sami, mají na splnění úkolu cca dvě až čtyři minuty. Následná společná kontrola a vysvětlení.

Cvičení č.3 oprava chyb, žáci dostanou dvě minuty, aby našli v textu chyby, následná kontrola a vysvětlení proč tomu tak je.

Cvičení č.4 žáci dostanou tři minuty na to, aby sepsali co nejvíce slovíček k tématu online nakupování. Následné čtení nahlas. Pokud nejsou žádné otázky, můžeme se přesunout na další aktivitu v hodině.

1. **Read the text. There are fourteen highlighted words, try to explain their meaning and use them in another sentences.**

Amazon Has a New Fee on Returns — but There Are Ways to Avoid It

Amazon customers who are used to a variety of options for making **free returns** might encounter a new **fee** the next time they sent something back.

Following a recent change, some Amazon **shoppers** who return items via UPS store drop-offs now have to **pay a charge**.

Last week, **customers** began sharring screenshots on social media showing that Amazon’s website was displaying a \$1 fee to use the UPS store drop-off option, which allows customers to make a return without the hassles of packaging a box and printing **a shipping label**.

Amazon **spokesperson** Lauren Samaha said in a statement to Money that the **company** will continue to offer at least one free option for customers to return items without a box or a label, but the company acknowledged that customers may face a fee using the UPS option. The company said the charge will be “small” but did not specify the amount or if it varies based on wheather you're a **Prime customer**.

There are still a number of ways to return Amazon **purchases** for free. Even if you don't have a box or label, you can bring the return to Whole Foods, Amazon Fresh or Kohl's locations.

In other words, Amazon will continue to offer free UPS store returns if that’s the closest location to the customer.

Customers returning smaller **packages** will still have the option to make free returns at Amazon Locker or Amazon Hub Counter locations.

While return options vary depending on the purchase, the reason for the return and where you live, the **company’s policy** states that customers in all U.S. states get at least one free return option for items sold by Amazon that are eligible for return and under 50 pounds.

Returns can be made withing 30 days of the purchase date if the item is new and **unused**.

2. **Read the text again and decide whether these statements are true or false or it is not mentioned. Correct false statements.**

- A. Amazon customers who return items via UPS store drop-offs now have to pay a charge.
- B. Amazon is no longer offering any free options for customers to return items without a box or a label.

- C. The \$1 fee for using the UPS store drop-off option is only applicable to non-Prime customers.
- D. Whole Foods, Amazon Fresh, and Kohl's locations offer free returns for Amazon purchases.
- E. Customers returning smaller packages can't make free returns at Amazon Locker or Amazon Hub Counter locations.
- F. Customers in all U.S. states get at least one free return option for items sold by Amazon that are under 50 pounds.
- G. Amazon does not accept returns for items for pets.

3. There are five mistakes in the text, find and correct them.

4. Write down as many as possible words connected to the topic online shopping.

KEY EX.2:

A - T

B - F

C - DS

D - T

E - F

F - T

G - DS

KEY EX.3:

SENT, SHARRING, VARYES, WHEATHER, WITHING

GRIEVE, Pete, 2023. Money - Amazon Has a New Fee on Returns — but There Are Ways to Avoid It [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://money.com/amazon-returns-fee-ups-store/>

Metodický průvodce k pracovnímu listu číslo 5

Téma pracovního listu: Saltverk – sůl, která je nyní k dispozici v USA

Cíl pracovního listu: Naučit se odbornou slovní zásobu a odhadovat význam slov z kontextu, porozumění textu a následná aplikace formou odpovědí na otázky, tvorba přídavných jmen, slovní druhy

Pedagogická příprava: Vyhledat si význam zvýrazněných slovíček, zvýraznit si, z jaké části textu vychází odpovědi na otázky, jak se tvoří přídavná jména a jaké slovní druhy máme v anglickém jazyce

Co je k pracovnímu listu třeba: Tisk

Průběh – Doba trvání 10–15 minut

Rozdání pracovních listů. Je možné využít větu z nadpisu ke konverzaci jako warm-up.

Nechat žákům čas na přečtení zadání ke cvičení č.1. Žáci mohou pracovat sami nebo text mohou číst nahlas, tak, že se budou střídat, při této možnosti učitel opravuje případné chyby ve výslovnosti. Pokud žáci pracují sami, vyučující jim nechá na čtení dvě minuty. Po přečtení následuje cvičení, a to odhad významu slovíček, zde mohou žáci pracovat ve dvojicích a společně se snažit přijít na význam slov, ideálně v angličtině, toto bude trvat cca dvě až tři minuty. Po uplynutí času vyučující vyvolává a ptá se žáků na význam slov, a nakonec vyučující daná slovíčka přeloží do češtiny. Po každém cvičení se učitel zeptá, zda někdo má nějaké otázky.

Cvičení č.2 odpovědi na otázky, na které žáci dostanou tři minuty. Následná společná kontrola.

Cvičení č.3 tvorba přídavných jmen, vyučující vysvětlí/zopakuje, jak se tvoří přídavná jména, žáci mají poté tři minuty na to, aby je vytvořili. Společná kontrola.

Cvičení č.4 vyučující vysvětlí jaké slovní druhy existují a žáci poté určí slovní druhy podtržených slov. Společná kontrola. Pokud nejsou žádné otázky, můžeme se přesunout na další aktivitu v hodině.

1. Read the text. There are fourteen highlighted words, try to explain their meaning and use them in another sentences.

Saltverk, A Sustainable Icelandic Sea Salt, Is Now Available in The U.S.

Saltverk, a line of hand-harvested, **sustainable** sea salts from Iceland, is now **available** in the U.S. market.

Björn Steinar Jónsson founded Saltverk in 2011, during the early years of the New Nordic cuisine movement, while finishing an engineering degree in Copenhagen, Denmark. The project was born out of a passion for food, sustainability, and Icelandic pride. The crunchy, mineral-rich, **high-quality** salt is produced using only energy from geothermal hot springs in the northwest of Iceland from seawater of Iceland's remote Westfjords.

The **production method** is based on the process established by the Danish king in the 18th century; salt was once a revered **commodity** used for the preservation of fish for **trade**. A few decades after its establishment, salt making in Iceland ceased. However, the art was not gone forever, and Saltverk marks the reestablishment of traditional salt production in Iceland. The process uses 206 F geyser water from the springs of Reykjanes. The saltwater is pumped into open pans where it **is preheated**, becoming a concentrated brine with a salinity level of 17 to 20%. The brine is boiled until white crystals appear on the surface. These are harvested from the bottom of the salt pans; any remaining liquid is drained, and the salt dried and packaged.

The result of this process is a **handmade**, pyramid-like, crystal salt flake that contains the flavour and taste of the Nordic region from which it's **sourced**. The finished product includes minerals necessary for human life, with **zero chemicals** or **anti-caking agents**. The entire process is **fuelled** by 100% geothermal energy from Iceland's geysers, resulting in **zero carbon footprint** as well as no CH4 **emissions**, making Saltverk one of the few entirely sustainable flaky sea-salt producers in the world.

2. Answer these questions according to the text.

A. What is Saltverk?

B. Who founded Saltverk, and what was the inspiration behind it?

C. What for was salt earlier used?

D. Is Saltverk's production process environmentally friendly?

E. What type of salt does Saltverk produce?

F. Where is Saltverk now available for purchase?

3. Create adjectives from these words.

salt

sustain

crunch

passion

pride

energy

tradition

flake

dried

taste

4. What part of speech are the underlined words?

(Noun, pronoun, verb, adjective, adverb, preposition, conjunction, and interjection)

5. Describe the picture.

KEY EX.3

salty

sustainable

crunchy

passionate

proud

energetic

traditional

flaky

dried

tasty

KEY EX. 4

preposition

ALARCÓN, Claudia, 2023. Forbes - Saltverk, A Sustainable Icelandic Sea Salt, Is Now Available In The U.S. [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/claudiaalarcon/2023/04/14/saltverk-a-sustainable-icelandic-sea-salt-is-now-available-in-the-us/?sh=3936ad673f13>

Asian Development Bank, Flickr, [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: [53rd ADB Annual Meeting: Joint Ministers of Finance and He... | Flickr](#)

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zmapovat výuku odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1 v Českých Budějovicích a navrhnout sérii pracovních listů, které vhodným způsobem doplní stávající výukové materiály pro obchodní angličtinu na základě požadavků (nebo podnětů) tamních vyučujících. Cíl mé práce byl naplněn, představila jsem základní metodické principy pro výuku odborně zaměřeného jazyka obecně a poté konkrétně jejich realizaci na vybrané škole, kam jsem docházela za účelem sledování výuky. Dle mých zjištění, stav výuky odborné angličtiny na Obchodní akademii, Husova 1 odpovídá Rámcovému vzdělávacímu programu pro střední odborné vzdělání. To je zajištěno formou pravidelných hodin realizovaných mimo předmět obecné angličtiny jednou hodinou týdně ve třetím a čtvrtém ročníku. Materiály určené k výuce také odpovídají dané normě. Vyučující (respondentky) v rámci strukturovaných rozhovorů poukázaly na nedostatek materiálů zaměřených na procvičování čtení odborných textů s porozuměním. Právě proto jsem navrhla sérii pracovních listů. Pracovní listy využívají cvičení, v nichž se žáci rozhodují, zdali jsou věty pravdivé či nepravdivé, odpovídají na otázky s výběrem možností nebo odhadují významy odborné slovní zásoby z kontextu. Zaměřila jsem se na to, aby se v každém pracovním listě nacházely odlišné typy cvičení tak, aby byly různorodé, motivující a zábavné současně, aby pomáhaly rozvíjet komunikační kompetence v odborně zaměřeném jazyce.

Z rozhovorů jsme se dozvěděli více o metodickém uchopení výuky odborné angličtiny, jako například, že vyučující volí různé typy aktivit a mnohdy mají pocit, že nemohou využít úplně všech možností. Dostali jsme doplňující informace k učebnám, učebnicím a byla popsána kritéria hodnocení žáků. Dalším zjištěním bylo, že letošním rokem počínaje je obchodní angličtina začleněna v maturitní zkoušce v nové podobě. Dozvěděli jsme se, že je využívána integrace jazyka do jiných předmětů metodou CLIL. Dále vyučující popsaly jejich prvotní přípravy na předmět OBA.

V navazujícím magisterském studiu bych ráda spolupracovala v rámci praxe s Obchodní akademií, Husova 1 i nadále a ráda bych si tak vyzkoušela výuku s mnou navrhovanými pracovními listy v praxi, abych zjistila, jak je případně vylepšit. Pracovní listy bych ráda dala k dispozici vyučujícím na OA, abych od nich měla okamžitou zpětnou vazbu, kterou mohu následně prezentovat v rámci obhajoby své bakalářské práce.

Seznam zdrojů

Knížní zdroje

- CRESWELL, J. W., 2007. *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks: Sage Publications. ISBN 978-1-4129-1606-6
- DUDDLEY-EVANS, T., M. J. ST JOHN, 1998. *Development in English for Specific Purposes: A Multidisciplinary Approach*. USA: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-59675-6.
- FRENDO, Evan, 2005. *How to Teach Business English*. England: Pearson Education Limited. ISBN 978-0-582-77996-9.
- GIUSTI, Giuseppe, 2008. *Introduction To Soft Skills. Soft Skills for Lawyers*. Chelsea Publishing. ISBN 978-0-9558926-0-8
- HARDING, Keith, 2007. *English for Specific Purposes*. Oxford University Press. ISBN 9780194425759.
- HARMER, Jeremy, 2001. *How to teach English*. 7. Harlow: Pearson Longman, ISBN 0582-29796-6
- HARMER, Jeremy, 2007. *The practice of English language teaching*. 4. Harlow: Pearson Longman ISBN 978-1405853118
- HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-736-7040-2.
- HUTCHINSON, Tom a Alan WATERS, 2010. *English for Specific Purposes: A learning-centred approach*. 25. USA: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-31837-2.
- KENEDY, Chris a Rod BOLITHO, 1984. *English for Specific Purposes*. London: Macmillan Publishers
- KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ, 2005. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 80-247-0885-X
- KOŠŤÁLOVÁ, Hana a Jana STRAKOVÁ, 2008. *Hodnocení: důvěra, dialog, růst*. Praha: SKAV. ISBN 978-80-254-2417-9.
- MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC, 2003. *Výukové metody*. Brno: Paido. ISBN 80-731-5039-5.
- NATION, I. S. P., 1990. *Teaching and learning vocabulary*. New York: Newbury House. ISBN 978-0-066-32430-2.
- NUNAN, David, 2004. *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press. ISBN 0-521-84017-1.
- RICHARDS, Jack C. a Theodore S. RODGERS, 1999. *Approaches and Methods in Language Teaching*. 15. United Kingdom: Cambridge University Press. ISBN 0-521-32093-3.
- SWALES, J. M., 1990. *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge University Press. ISBN 978-3-125-39389-9.
- THORNBURY, Scott, 2005. *How to teach speaking*. Harlow: Longman. ISBN 978-0-582-85359-1.

TOMLINSON, Brian, ed., 2013. *Developing Materials for Language Teaching*. Bloomsbury Publishing. ISBN 978-1-4411-5311-1.

UR, Penny, 2012. *A Course in English Language Teaching*. 2. United Kingdom: Cambridge University Press. ISBN 978-1-101-68467-6.

Online zdroje

ALARCÓN, Claudia, 2023. Forbes - Saltverk, A Sustainable Icelandic Sea Salt, Is Now Available In The U.S. [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/claudiaalarcon/2023/04/14/saltverk-a-sustainable-icelandic-sea-salt-is-now-available-in-the-us/?sh=3936ad673f13>

ASTIKA, Gusti. "The role of needs analysis in English for specific purposes." *TEFLIN Journal* 10.1.1999: 31-47. [cit. 2023-04-18] Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Astika-Gusti/publication/47523741_The_Role_of_Needs_Analysis_in_English_for_Specific_Purposes/links/00b7d5321438bd3c06000000/The-Role-of-Needs-Analysis-in-English-for-Specific-Purposes.pdf

BALADOVÁ, Gabriela. Výuka metodou CLIL. Metodický portál: Články [online]. 12. 02. 2009, [cit. 2023-04-08]. Dostupný z WWW: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/2965/VYUKA-METODOU-CLIL.html>>. ISSN 1802-4785.

BELCHER, D., What ESP is and can be: An introduction. In *English for Specific Purposes in Theory and Practice* (pp. 1-20). University of Michigan Press, 2009 [cit. 2023-04-10] Dostupné z: <https://www.press.umich.edu/pdf/9780472033843-intro.pdf>

COHEN, Daniel, 2023. Forbes - How To Prepare Your Company For The Public Markets [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/forbesfinancecouncil/2023/04/13/how-to-prepare-your-company-for-the-public-markets/?sh=7a7057545d55>

ČADOVÁ, Jana. Rozvíjíme čtenářské dovednosti. Metodický portál: Články [online]. 04. 10. 2018, [cit. 2023-04-23]. Dostupný z WWW: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/21860/ROZVIJIME-CTENARSKE-DOVEDNOSTI.html>>. ISSN 1802-4785.

Erasmus plus [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/about-erasmus/what-is-erasmus>

GRIEVE, Pete, 2023. Money - Amazon Has a New Fee on Returns — but There Are Ways to Avoid It [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://money.com/amazon-returns-fee-ups-store/>

HASAN, Md, and Tan Bee Hoon. 2013, "Podcast applications in language learning: A review of recent studies." *English language teaching* 6.2: 128-135. [cit. 2023-04-02] Dostupné z: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1076962.pdf>

KIM, Su Kyung a Yujie ZHAN, 2023. HBR - Should You Let Employees Break the Rules to Make Customers Happy? [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://hbr.org/2023/04/should-you-let-employees-break-the-rules-to-make-customers-happy>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 63–41–M/02 Obchodní akademie [online]. Praha: MŠMT, 2020, str. 19. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborneho-vzdelavani-rvp-sov/obory-l-a-m/63-ekonomika-a-administrativa/>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 63–41–M/02 Obchodní akademie [online]. Praha: MŠMT, 2020 str. 20 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborneho-vzdelavani-rvp-sov/obory-l-a-m/63-ekonomika-a-administrativa/>

RVP 63-41-M/02 Obchodní akademie – ŠVP Obchodní angličtina. České Budějovice. Obchodní akademie Husova 1, České Budějovice, 2021.

SUPRIADI, Yadi, 2019. ESP Course Design: English for Occupational Purposes Paper. [cit. 2023-03-30] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/332446791_ESP_Course_Design_English_for_Occupational_Purposes_Paper

WHITE, Martha C., 2023. Money - Is Gold a Good Investment? [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://money.com/is-gold-a-good-investment/>

Webové portály vhodné pro výuku obchodní angličtiny

BBC - Learning English [online], 2009. [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/>

Business English Podcast Lessons [online], 2008. [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.businessenglishpod.com/business-english-podcast-lessons/>

British Council - Business English [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://learnenglish.britishcouncil.org/business-english>

Cambridge English - B1 Business Preliminary preparation [online]. [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/business-preliminary/preparation/>

MACMILLAN, 2020. One Stop English - Macmillan Education [online]. Macmillan Education Limited [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.onestopenglish.com/adults/business-and-esp>

News in Levels [online], 2011. [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.newsinlevels.com/>

SCHWARTZ, Alan, 2008. English Central [online]. [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.englishcentral.com/browse/videos>

TED - Business [online], 2006. [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.ted.com/topics/business>

TRAFFORD, Paul, 2023. Business English Resources [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.businessenglishresources.com/>

Obrázky

Kontoransatte i møte, Library, S. P., NTB Scanpix. [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://ndla.no/article/22223>. CC BY-NC 4.0.

Asian Development Bank, Flickr, [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: [53rd ADB Annual Meeting: Joint Ministers of Finance and He... | Flickr](#)